

DJURSKYDDET

MEMBERSTIDNING FÖR DJURSKYDDET SVERIGE • NUMMER 2/2016 • ÅRGÅNG 126

HEMLÖSE KATTEN TUFFE

Nu har han ett nytt
varmt hem i Lund.
Häng med! **SID 28**

+

DJURPLÅGERIET FORTSÄTTER

Få döms till fängelse. Vi
undersöker även antalet
djurförbud. **SID 32**

TEMA MÖSSEN I DJURFÖRSÖKEN

Livet i labbet

Möss är ett av de vanligaste försöksdjuren.
Vi granskar hur deras välfärd ser ut. **SID 10**

8

tips när du semestrar
med din burfågel

Sunda katter är glada katter!

Vi är stolta över att vi donerar foder till både friska och sjuka katter över hela världen.

I mer än 75 år har Hill's Pet Nutrition's mission varit att medverka till att berika och förlänga det speciella förhållande som finns mellan människor och deras hundar & katter. Samtidigt brinner vårt hjärta också för hundar och katter, som inte har en kärleksfull familj och ett bra hem. Därför stöttar vi lokala djurhem och välgörenhetsorganisationer i hela världen, däribland Djurskyddet.

Genom att ge hundar & katter precis den näring de har behov av, från den dag de kommer till djurhemmet, säkrar vi att deras sundhet är högsta prioritet.

TEMA MÖSSEN I DJURFÖRSÖKEN

10 Allt färre djur används i djurförsök. Ändå pågår försök som involverar tusentals möss.

TIDNINGEN DJURSKYDDET

REDAKTÖR

Katarina Hörlin

ANSVARIG UTGIVARE

Åsa Hagelstedt

LAYOUT

Sara Frick

ANNONSANSVARIG

Carina Carlsson
carina.carlsson@djurskyddet.se

OMSLAGSFOTO

iStockphoto

ISSN

1651-4505

TRYCK

Sörmlands Grafiska

MATERIAL

Redaktionen ansvarar inte för insänt, icke-beställt material

NÄSTA MANUSSTOPP

12 augusti

KONTAKT

redaktionen@djurskyddet.se
tidningen.djurskyddet.se

Foto: Privat

28 Tuffe fick ett nytt hem i Lund. Så har han det idag.

Foto: Mostphotos

32 Djurplågeri. Vi granskar djurförbuden och djurplågeridomarna.

Foto: iStockphoto

45 Fästingplågan. Veterinär tipsar om metoderna som fungerar.

50 **Djurkryssset.** Lös korsordet för chansen att vinna fina priser till fåglarna från Vivara.

52 **Frågor & Svar.** Våra experter svarar på frågor om djurens hälsa och beteende.

55 **Gästen.** Katarina Wolf, konstnär och präst, om varför djur är välkomna till hennes vernissage.

+

4 - Ledare, 6 - I korthet, 44 - Vi tipsar, 56 - Medlemsinfo, 58 - Sista ordet, 58 - Nästa nummer

Katarina Hörlin
Redaktör
redaktionen@djurskyddet.se

LEDARE

Föreningarnas livsavgörande arbete

■ **Hundarna sover på** redaktionen. I rummet bredvid ligger bichon friséerna Snövit och Ferdinand under den röda stolen. Vid arbetsplatsen bortom deras har kromfohrländern Spex låtit hakan vila mot golvet medan goldenretrivern Party som vanligt somnat med benen rakt upp i luften. Taxen Kanel är inte här idag.

Lika lugnt som det är på kansliet denna eftermiddag, lika intensiva har mina första veckor på Tidningen Djurskyddet varit. Årets andra nummer gjordes samtidigt som den stora hatkampanjen mot Djurskyddet Sverige kom. En kampanj som resulterade i att två företag bröt sina samarbeten med organisationen. I skrivande stund är det svårt att förutse vad som kan ha hänt när tidningen kommit ut, följ oss gärna på webben där vi fortlöpande bevakar denna och andra viktiga händelser. Ni hittar tidningen på <http://tidningen.djurskyddet.se>

Följ gärna med till Strängnäs, Ådalen och Norrköping där Djurskyddet Sveriges föreningar berättar hur de får verksamheten att gå runt. Med knappa medel uträttas livsavgörande insatser varje dag. Hundratals hemlösa djur får nya trygga hem – tack vare deras arbete.

I detta nummers tema frågar vi forskare, etologer, djurskyddskontrollanter: Hur mår mössen som används i djurförsoeken? Bara i Sverige används hundratals möss varje år. I världen är de flera miljoner. Deras välfärd räknas. Eller gör den det? Läs mer på temasidorna.

Detta är mitt första nummer som redaktör för Tidningen Djurskyddet. Jag är stolt och glad över att få ta över och driva arbetet med en så fin och viktig tidning vidare. Hör gärna av er med tips och tankar! ✕

TYCK TILL!

Bett skadar hästen

Vet du vad som händer i munnen på en häst när ni använder bett? 90 procent av alla hästar som rids med bett drabbas av sår i munslemhinnan. Vid behandling på klinik uppvisar hästarna sår i slemhinna och kinder, senare mungipan och tungan.

Kinderna och tungan hamnar i kläm. Bettet kan även orsaka inre skador och svårupptäckta svullnader. Värst är de tryckskador som uppstår när hårt möter hårt, det vill säga bett mot käkben eller tänder.

Inflammation, vävnadsdöd och bensporrar kan också uppstå vid kontinuerligt trauma på benvävnaden.

I en undersökning av 74 käkben på hästar 5 år eller äldre hade 74 procent fått benutväxter i mellanrummet mellan framtänderna och kindtänderna.

När du placerar ett bett i munnen bildas ett tryck på den nerv som ger känsel till munnens inre delar och därmed intensifieras smärtan flera gånger om. Detta är också en direkt orsak till nervsmärtor i ansiktet (headshaking).

Under ansträngning med bett i munnen får halsmuskulaturen signaler om att både äta/svälja och andas. Detta kan resultera

Vad upprör eller engagerar dig?

Skriv en insändare på max 1 200 tecken och skicka till redaktionen@djurskyddet.se. Du får vara anonym i tidningen om du vill, men uppgi namn och adress till redaktionen.

Vi lottar ut vår bok med kattdikter av Göran Greider till ett av de publicerade bidragen.

SKRIV & VINN!

i kräkreflexer i halsmuskulaturen och att hästen får svårt att andas eftersom luftvägarna inte är fullständigt öppna vilket leder till att hästen drar djupare andetag som leder till undertryck i lungorna och luftvägarna. Luft kommer in på "fel" sida av struplocket och orsakar missbildning på struphuvudet. Det leder i sin tur till att de små blodkärlen i lungorna och luftvägarna hos hästen går sönder. Är undertrycket tillräckligt stort i lungorna och luftvägarna kan blodet sugas ut i lungorna och blodkärlen blir permanent skadade.

Blodet i lungorna gör att syreupptagningsförmågan och lungfunktionerna begränsas kraftigt, vilket i svåra fall leder till döden.

Fia

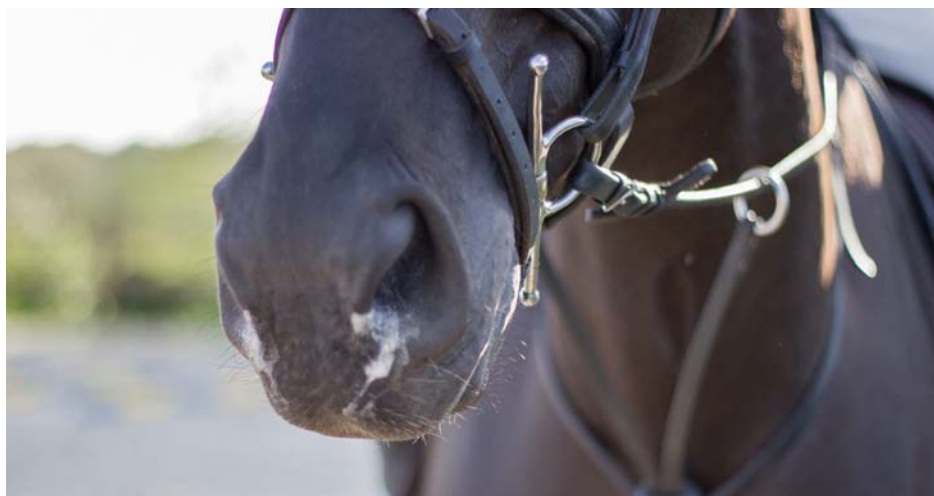

Foto: Mostphotos

MEST LÄST PÅ TIDNINGEN.DJURSKYDDET.SE

Senaste månaden

1. Granngården avbryter samarbete med Djurskyddet Sverige
2. Fråga experten: Hur farligt är det om hunden äter choklad?
3. Så lagar du din egen hundmat
4. Samarbetet med Evidensia avbrutet
5. Jakt med löshund riskfyllt

Nyanserad bild av djurparker

REPLIK Jag skulle vilja ge en mer nyanserad bild av djurparker än den Anton Brandberg ger i sin insändare i Djurskyddet nr 1/2016.

Djurparker startades från första början för att visa upp exotiska djur. Det är långtifrån syftet idag då den främsta uppgiften är att bevara utrotningshotade arter. Andra arter kan hållas på djurpark i undervisnings- och forskningssyfte. Både på svenska och internationella djurparker arbetar man med att förbättra för djuren vad gäller både utformning av hägn och berikning. Att man satsar på karuseller och artistuppträdanden handlar om att man behöver besökare, för att kunna driva djurparken. Det är synd att djuren i sig inte lockar tillräckligt, men fler besökare ger mer pengar att förbättra hägn, anställa utbildad personal och driva bevarande-arbetet framåt.

Som före detta anställd på Parken zoo vill jag också besvara uttalandet att de skulle "flyga in utrotningshotade djur som sedan avlivas när de gjort sin plikt". Det som händer på alla djurparker med fertila djur är att det ibland blir ett överskott av en eller flera arter. Djuren kan då antingen flyttas till en annan djurpark eller, om ingen vill ta emot dem,

avlivas. Om de avlivas kan de antingen bli foder till andra djur, användas i forskningssyfte eller skickas till värmeverk. Alternativet är att sterilisera/kastrera djur, hålla dem enskilt/i onaturliga flokksammansättningar med risk för inavel eller att få en överbeläggning i hägnen. Detta skulle betyda ett stort lidande och stressande liv för djuren.

Sist men inte minst så önskar jag precis som Anton att vi i den perfekta av världar inte skulle behöva djurparker, utan istället kunde bevara arter i deras naturliga miljö. Nu är tyvärr inte verkligheten så, då djur utsätts för tjuvjakt och i många fall inte har någon naturlig livsmiljö kvar.

Vill ni göra något för de utrotningshotade djuren kan ni besöka djurparker för att stödja deras bevarande-arbete, skänka pengar till organisationer som arbetar med bevarande i naturen och framförallt undvika produkter som kommer från utrotningshotade djur eller deras livsmiljöer (till exempel palmolja).

Ann-Sofie Sandell
Etolog, naturbrukslärare
& djurvårdare på djurpark

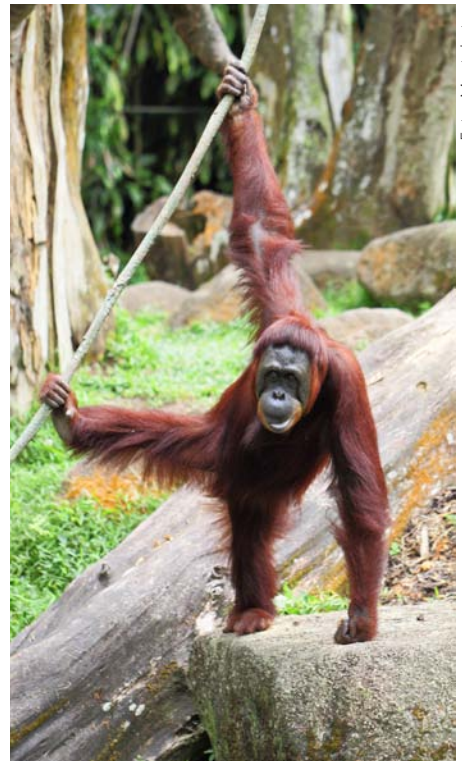

Foto: Mostphotos

Vår **kunskap** din trygghet!

Hemleverans av kvalitetsprodukter till hund och katt!

husse.se | 020 - 466 466

Vi söker återförsäljare i hela Sverige
Kontakta oss för mer information

Risk för tjuvjakt i nationalparker

■ I våras presenterades en helt ny studie av SLU som visade att björn, lo och järv löpte dubbelt så stor risk att utsättas för illegal jakt inom nationalparkerna.

80 djur har dött inne i Sarek, Stora Sjöfallet och Padjelanta. Alla 80 har följts via sändare och enligt forskaren Geir Rune Rauset är det sannolikt att skälet är illegal jakt, rapporterar SVT Nyheter.

Studien har publicerats i den vetenskapliga tidskriften Conservation Letters och bygger på data från 30 år av forskning. ✕

Lo riskerar att tjuvjagas.

Livsmedelsstrategi på gång

■ Innan sommaren kommer regeringen att presentera sin livsmedelsstrategi, enligt uppgift. En strategi många väntar på.

I april skrev flera konsument-, naturskydds- och djurskyddsorganisationer ett öppet brev till landsbygdsministern, miljöministern och konsumentministern med uppmaningen att leverera "en svensk livsmedelsstrategi som omfattar konkreta åtgärder som bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål, en djurskyddslag som på ett bättre sätt bidrar till ett gott djurskydd och ambitioner för en bättre folkhälsa." ✕

Ny EU-förordning om djurhälsa

■ Den 8 mars antog EU-parlamentet en ny förordning om djurhälsa. 39 olika lagar ersätts av en tydlig ramlag med klara principer och målsättningar.

– Ett strålande exempel på att det faktiskt går att förenkla EU:s djurregler, sa Jasenko Selimovic (L), som slutfört arbetet, och fortsatte:

– Lagen tar sig an problemet med de herrelösa hundarna i Europa. De nationella myndigheterna blir, när de vidtar smittskyddsåtgärder mot vilda och förvildade djur, skyldiga att undvika onödig smärta och lidande hos djuren. Uppfödare och försäljare av hundar blir skyldiga att registrera sig, och EU-kommissionen ges mandat att anta EU-regler om hundregistrering. Varje djurhållare ska tvingas tillämpa principerna om god djurhållning och en ansvarsfull användning

av veterinärläkemedel. Med andra ord, det blir mycket svårare att i framtiden maskera dålig djurhållning med antibiotika.

Parlamentet behåller makten över de politiska frågorna, och den viktigaste av dessa rör listan på sjukdomar som ska omfattas av djurhälsolagen, medan de tekniska besluten fattas på vetenskaplig grund. Lagen blir ett viktigt steg i kampen mot antibiotikaresistens hos djur och människor och i miljön, sa Selimovic i en debatt kvällen innan förordningen antogs.

Han passade även på att tacka sin företrädare Marit Paulsen.

– Det är hon som har jobbat med detta, och jag är tacksam att jag har fått förmånen att avsluta arbetet, sa han under debatten som hölls dagen innan förordningen antogs. ✕

Inga vilda cirkusdjur i Iran

■ Nu har också Iran sällat sig till de länder som förbjuder cirkusar att uppträda med vilda djur. Tidigare har redan ett femtontal länder som Belgien, Bulgarien och Storbritannien infört ett sådant förbud. I Sverige är bland annat elefanter och sjölejon idag tillåtna att använda för cirkusföreställningar. ✕

Bort med antibiotikan från menyn

■ **Antibiotikan inom världens** lantbruk beräknas öka från dagens 63 200 ton till 105 600 ton år 2030. Fram till år 2050 tros fler än fyra miljoner människor i både Asien och Afrika ha avlidit till följd av antibiotikaresistens. För Europa, USA och Latinamerika är uppskattningen att fler än 317 000 människor har avlidit.

Snabbmatskedjorna borde ta ett betydligt större ansvar för att sluta servera antibiotika-behandlat kött, påpekade flera starka röster inom konsumentrörelsen under internationella konsumentdagen, som infaller den 15 mars. I år släppte organisationen Consumers International en granskning av hur McDonald's, Subway och KFC, Kentucky Fried Chicken, arbetar mot antibiotikaresistens. De två första får omdömet "could try harder", översatt: "kan anstränga sig mer". KFC bedöms av Consumers International vara en "total washout", alltså "ett totalt fiasko".

Sveriges Konsumenter frågade Burger King, McDonald's, Subway och Max hur de ställer krav på sina leverantörer och arbetar för att fasa ut leverantörer som rutinmässigt använder antibiotika. Den sistnämnda fick omdömet "Mest ambitiös av de tillfrågade", de två i mitten "Kan göra mycket mer" och den första, Burger King, fick omdömet "Tar inte sitt ansvar" av Sveriges Konsumenter.

Följ det fortsatta arbetet här:

#AntibioticsOfftheMenu ✕

Snabbmatskedjorna bör välja antibiotikafritt.

Foto: Mostphotos

Ny djurskyddslag väntas i september

■ **Regeringen ska lämna** sin proposition om en ny djurskyddslag i september. Utredningen har varit klar sedan 2011 och tanken var att lagen skulle presenteras under våren 2016.

– Det är djupt olyckligt att det fortfarande inte har kommit någon ny lag trots att det har gått så lång tid från det att utredningen lämnades över till regeringen. Det här är en tydlig symbolfråga där nuvarande regering återigen visar att djur och djurskydd inte är prioriterat. Och det är djuren som betalar priset!, säger Linda Maria Vonstad, ordförande Djurskyddet Sverige.

Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht har tidigare förklarat varför den nya djurskyddslagen (SOU 2011:75) dröjt.

– Djurskyddsutredningen lämnade över ett omfångsrikt förslag till en ny djurskyddslag till den förra regeringen. Utredningens betän-

kande innehåller många intressanta förslag, och vi går nu successivt igenom, analyserar och tar ställning till förslagen. Det går inte att skynda igenom en så viktig och omfattande lagstiftning. När det gäller innehållet i djurskyddslagen och vad vi kommer att

lägga fram för riksdagen kan jag inte svara på vad den kommer att innehålla exakt.

Den är under beredning, och det är ett stort och omfattande material, sa Sven-Erik Bucht i en debatt i riksdagen i vintras.

Djurskyddet Sverige är tydlig med vilka skärpta krav den nya djurskyddslagen bör innehålla:

– Hemlösa katter måste

minska, obligatorisk ID-märkning för katt är en väg att uppnå detta.

Förbud att överge djur och en 16-årsgräns för att äga djur är två andra. Vi vill också se ett förbud mot att ha elefanter och sjölejon på cirkus, och förbud mot att hålla djur uppboundna längre perioder, säger Vonstad. ✕

"Nuvarande regering visar att djur och djurskydd inte är prioriterat. Och det är djuren som betalar priset!"

Linda Maria Vonstad,
ordförande,
Djurskyddet Sverige

Foto: Åsa Hagelstedt

HALLÅ DÄR...

Karina Burlin,
styrelseledamot i Djurskyddet Sverige och
organisationens expert i lantbruksdjurfrågor

Nyligen besökte du och generalsekretären Åsa Hagelstedt Bryssel. Vad gjorde ni där?

– Vi träffade våra EU-parlamentariker, både från Socialdemokraterna och Moderaterna. Det var väldigt bra möten, där vi lyfte Djurskyddet Sveriges viktigaste frågor. Vi talade om risken med kontrollprogrammen, om vilka försämringar i djurskyddet fixering av sugor innebär. Vi tog upp betesfrågan och djurtransporter. Dessutom undersökte vi hur vi kan driva vårt arbete som "Medborgarinitiativ" i EU. Ett antal länder går ihop för att få minst en miljon underskrifter, så att EU-kommissionen ska lägga fram ett specifikt lagförslag.

Ska ni driva medborgarinitiativ?

– Nej, det är en arbetskrävande metod där det trots en miljon namnunderskrifter inte ges några garantier att kommissionen tar upp frågan. Den kan ta emot ärendet, säga "Jaså" och lämna det därhän. Jag är glad att vi undersökt möjligheten, men det hade krävt stort engagemang för något som kanske aldrig ens tas upp.

Hur ska Djurskyddet Sverige påverka djurskyddsarbetet i EU?

– Genom personliga kontakter och uppvaktning av våra EU-parlamentariker. Vi kan genom att förse dem med grundliga underlag lyfta djurskyddet. De möten vi hade med parlamentarikerna bådar gott.

Vilka är de viktigaste djurskyddsfrågorna i EU?

– Att minska antibiotikaanvändningen. Att inga djur slaktas utan föregående bedövning till medvetslöshet. Lantbruksdjurens rätt till normalt beteende, att inga grisar får sina svansar amputerade och att kontrollen av efterlevnad av föreskrifter inte ska skötas av näringen själva och att inga "program" ska tillåtas. ✕

Lista mot andnöd överlämnad

■ **Mopsar, franska och** engelska bulldogar, pekingeser, bostonterrier och boxrar är vanliga trubbnosar. Snarkningar eller att hunden låter när den andas är tecken på att den kan ha andnöd, skriver Svensk Djursjukvård, som överlämnade fler än 3 500 namn- och tassunderskrifter till Sven-Erik Bucht i januari. Kravet: "Inkludera hundars och katters lidande till följd av extremavel i den översyn av djurskyddslagstiftningen som nu pågår."

– Det är mycket positivt att Svensk Djursjukvård driver frågan och försöker påverka politikerna. Extremavel är ett stort djurskyddsproblem och Djurskyddet Sverige kräver en straffskärpning i lagstiftningen. Enskilda uppfödare och Kennelklubben med dess rasklubbar har ett stort ansvar i att ytterligare stärka sitt arbete. En hund med andningsproblem ska inte premieras på utställningar eller användas i avel, säger generalsekreterare Åsa Hagelstedt, Djurskyddet Sverige. ✕

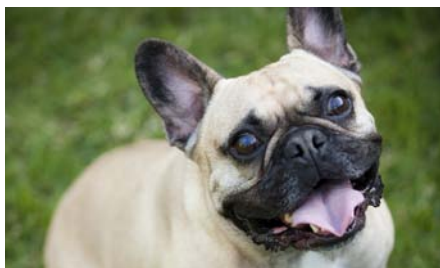

Foto: iStockphoto

Även trubbnosar ska kunna andas fritt.

Många salmonella-sjuka katter

■ **Diarré, feber, kräkningar** eller ibland inga uppvisade symptom alls – en salmonellainfektion kan ta sig många uttryck. För det mesta blir katten frisk på egen hand, enligt SVA, Statens veterinärmedicinska anstalt, men i värsta fall och hos svårt sjuka katter kan infektionen leda till döden.

I år har ovanligt många katter smittats. Redan i februari hade 72 positiva prover från katt analyserats vid SVA. Under hela 2015 var motsvarande siffra 83.

– Den här tiden på året får vi alltid in prover från katter som har blivit smittade med salmonella. I år är det ovanligt många. De rapporterade fallen är antagligen färre än det verkliga antalet salmonellasmittade katter, sa veterinär Elina Lahti, SVA, i ett pressmeddelande. ✕

550 000 vilda djur i turismens våld

Foto: Elsa Frizell

Många elefanter utsätts redan som ungar för smärtsam behandling för att kuvas. Flera kedjas fast.

■ **Minst 550 000** vilda djur lider för att underhålla turister. Lejon, elefanter och tigrar är några av de som länge plågats, visar en rapport från World Animal Protection.

Varje år besöker cirka 110 miljoner människor attraktioner med vilda djur. Flera av dem, som att ta en selfie med en tiger eller vandra med lejon, är endast möjliga genom att djurungar tagits ifrån sina mödrar och misshandlats. Detta för att de ska bli tillräckligt rädda och undergivna för att låta sig hanteras av människor, skriver World Animal Protection.

– Tusentals resenärer besöker grymma djurattraktioner, omedvetna om det lidande djuren utsätts för bakom kulisserna. Vi behöver stoppa efterfrågan på utflykter som elefantridning och tigerparker, säger Elisabeth Tjärnström, programansvarig på World Animal Protection Sverige i en kommentar.

World Animal Protection har nu listat de tio grymmaste underhållningsformerna med vilda djur. De är:

1. Elefantridning
2. Fotografera sig med tiger
3. Vandra med lejon
4. Besöka björnparker
5. Uppfödning av havssköldpaddor
6. Delfinshower
7. Dansande apor
8. Palmmårdar som tvångsmatas med bär på kaffeplantager, för att ta fram den dyra bönan kopi luwak. Ur mårdarnas avföring plockas börnorna som sedan rostas.
9. Underhållning med ormar, som "ormtju-sare"
10. Krokodilfarmer

Undersökningen utfördes av Oxfords universitets enhet för vilda djur och artbevarande på uppdrag av World Animal Protection, en världsomfattande organisation där Djurskyddet Sverige är medlem. ✕

"Tusentals resenärer besöker grymma djurattraktioner, omedvetna om det lidande djuren utsätts för bakom kulisserna."

Elisabeth Tjärnström,
World Animal Protection Sverige

30 miljoner kronor till djurskyddskontroll

■ **30 miljoner kronor** till djurskyddskontrollen. Det beslutade regeringen i vårändringsbudgeten för år 2016. Pengarna fördelas mellan Jordbruksverket, som får 5 miljoner kronor och länsstyrelserna, som får 25 miljoner kronor.

Länsstyrelserna ansvarar för den operativa kontrollen av djurskyddet hos djurhållarna. Jordbruksverket ansvarar för att samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet och ger även vid behov, råd och stöd till dem. ✕

Tjocka hundar och katter mår dåligt

■ Hälften av alla hundar och katter som besöker en veterinärklinik är överviktiga, visar en undersökning som presenterades i vår.

– Det är svårt att få en överviktig hund att gå ner i vikt. Samtidigt, vet djurägaren om att hunden eller katten är överviktig och väljer att inte göra något åt det, så måste det betraktas som vanvård. Jordbruksverkets föreskrifter är glasklara: hunden eller katten ska utfodras så att de inte blir för magra eller för feta, säger Emma Brunberg, sakkunnig på Djurskyddet Sverige.

Undersökningen gjordes av foderföretaget Royal Canin och baseras på svar från 170 veterinärer, djursjukskötare och veterinär-

studenter. 90 procent anser att övervikt hos katt och hund är ett fortsatt ökande problem. Andelen överviktiga katter beräknas vara 55 procent och hundar 51 procent.

Problemet är väl känt, även om Länsstyrelsen beräknar att det finns något färre överviktiga hundar och katter.

”Övervikt hos hundar har samma negativa effekter som hos människor. Det påverkar hjärta och inre organ, såväl som det blir en onödig belastning på ben och leder. Det kan även förkorta djurets livstid” skrev en länsstyrelse i samband med att de nyligen omhändertog en hund där ägaren trots föreläggande inte gjort något åt hundens övervikt. ✕

Foto: Elsa Frizell

Det blir ingen sänkt betestid för mjölkkor.

Betestiden kvar

■ **Efter en ovanligt** kort remisstid har Jordbruksverket tagit till sig av den kritik som riktats mot ett av förslagen på ändrade regler inom djurhållningen för lantbrukets djur.

Kritiken gällde att Jordbruksverket ändrat lydelsen så att kravet på bete för mjölkkor under vissa dagar istället blev utevistelse.

– Beteskravet hade därmed minskats. Vi påpekade detta och nu efter remissrundan ser vi att Jordbruksverket tagit hänsyn till kritiken och ändrat tillbaka lydelsen till att handla om bete. Vi är glada över att det inte blivit någon sänkt betestid för mjölkkor och nöjda med den delen av förslagen, säger Emma Brunberg, sakkunnig Djurskyddet Sverige. ✕

Avtal avbröts

■ **Granngården och Evidensia** avbröt plötsligt sina avtal med Djurskyddet Sverige i våras.

– Vi ville samarbeta för att minska antalet hemlösa katter men grupper som bara ville diskutera vår syn på jakt och rovdjur kidnappade hela frågan, säger Åsa Hagelstedt, generalsekreterare Djurskyddet Sverige.

Vissa kunder hotade att sluta handla hos företagen. I Facebookgrupper spreds flera felaktiga påståenden om Djurskyddet. En hatkampanj piskades upp.

– Eftersom fokus hamnat på fel frågor väljer vi nu att inte fortsätta med vårt samarbete, sa Eva Engström, Evidensia i ett pressmeddelande.

Ett stort stöd har strömmat in till Djurskyddet Sverige när det blev känt att företagen valt att avsluta samarbetet. ✕

Foto: Emma Brunberg

Motion och rätt mängd av rätt sorts foder är klassiska kurer mot fetma.

TEMA MÖSSEN I DJURFÖRSÖKEN

Djurskydd gäller även möss

Miljontals möss har genom åren levt sina liv i laboratorium världen över. De är ett av de vanligaste försöksdjuren. **Vad kan göras för att deras liv ska bli bättre? Vi har talat med forskare och etologer, djurföreståndare och personal på tillsynsmyndigheten.**

För mössen har rätt att utöva ett naturligt beteende. De ska kunna röra sig, vila, gömma sig och vara tillsammans med andra möss. Så säger föreskrifterna. Tills djurförsök ersätts med djurfria metoder är det viktigt att de följs. För mössens skull.

I djurrum nr 3

Vid djuravdelningen på fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap i Uppsala pågår djurförsök. **Vi besökte mössen i ett av djurrummen.** Föreståndare Gunilla och försöksdjurskoordinator Katarina Cvek visade runt.

Ett klapprande ljud fyller rummet. Det uppstår när kulorna i vattenflaskorna slår mot metallnippeln varje gång någon av de hundratals mössen härinne dricker.

Vi är inne i Djurrum 3 vid veterinärmedicinska fakulteten på SLU i Uppsala. På dörren hänger diarienumret till den etiska prövning som godkänt de försök som pågår härinne.

För att komma in hit måste besökaren byta om till sterila kläder, sprita händerna, sätta upp håret i nät och slutligen passera en luftdusch. Föreståndaren Gunilla utför denna procedur varje dag.

– Ingen smitta ska komma in. Det kan äventyra år av forskning, säger hon.

Omgivna av det trummande rytmiska ljudet berättar Gunilla och Katarina Cvek,

Katarina Cvek, koordinator för SLU:s försöksdjur.

koordinator för hela SLU:s försöksdjursverksamhet, om burarna som hänger i långa rader från golv till tak.

De kallas IVC-burar, Individually Ventilated Cage. På baksidan av varje bur finns två ventiler som kopplas till ett rör på väggen. En för inblås av frisk luft och en för utsug. I varje bur lever max fem vuxna möss tillsammans. Sammanlagt finns närmare 800 möss i rummet.

– Det här är en liten avdelning, säger Gunilla.

Burarna är 37 cm långa, 18 cm breda och på högsta stället 17 cm. Asp-spån täcker golvet. Hus av papper och remsor av cellstoff ligger i varje. Det kallas miljöberikningsmaterial. Här på SLU är alla burar berikade. Det är galler i taket och i några burar har mössen klättrat upp dit. Alla försöksdjur ska ha en miljö anpassad efter sin arts beteendeböbehov. För möss gäller att de ska "ha tillgång till lämpligt bäddmaterial samt lämpliga och för djuren attraktiva vilo- och sovplatser i sådan mängd att alla djur kan vila och sova samtidigt. Under fortplantningsperioden ska djuren dessutom ha tillgång till lämpligt bomaterial och boplatser", som kapitel 15 paragraf 16 i föreskrifterna om försöksdjur säger.

En del av taket består av en nedsänkt foderhäck, från burgolvet är det 13 cm upp dit.

– Ofta bygger de bo under foderhällen. Det blir varmt och tryggt, säger Gunilla och

pekar på en bur där en hanmus plötsligt reser sig från ett hörn. Under honom ligger små nakna ungar tät ihop med remsor omkring sig. De är fem dygn gamla och i buren finns även musmodern.

– Vissa möss går inte in i försök utan används för att få fram nya kullar. Aveln sker här inne i rummet, vi sätter ner hanen och honan i samma bur. Varje hona får max ha fem kullar.

Den yttersta bur-radens möss ingår i ett djurförsök, som handlar om forskning kring bröstcancer. De flesta mössen i dessa burar är livliga, en sitter lutad mot burväggen och putsar morrhåren medan några andra klättrar i taket.

– Just den här stammen är ovanligt nyfikna. Olika stammar får olika egenskaper, säger Gunilla.

Hon och hennes kollegor tittar till varje mus varje dag.

Tillsynen ska enligt föreskrifterna ske på ett "betryggande sätt så att djuren störs så lite som möjligt. Skadade, sjuka eller möss som på annat sätt lider ska få hjälp att lindra lidandet."

– Alla forskningsprojekt som rör djurförsök måste först genomgå en etisk prövning. I den finns avbrytningspunkter inskrivna. Avbrytningspunkten är den i förväg satta gränsen för ett djurs lidande, då djuret av djurskyddsskäl ska tas ur försöket. Vi som sköter den dagliga tillsynen är de som ser om punkten är nådd, säger Gunilla.

Burgolvet är täckt av asp-spån. Beroende på storlek ska en mus ha 60 – 100 kvadratcentimeter golvyta per mus. Burhöjden ska vara minst 12 cm. För en råtta ska golvytan vara 200 – 900 kvadratcentimeter. Burhöjden ska vara minst 18 cm, enligt SJVFS 2015:24. Röret är ett av många berikningsmedel.

En mycket snabb viktnedgång kan vara en signal på att brytpunkten är nådd. En annan när tumören vuxit till en viss storlek. Då måste musens lidande avbrytas och den avlivas.

– Fast en avbrytningspunkt innebär inte alltid avlivning. I ett försök här på SLU skulle forskarna undersöka hur hästar bäst återvåtskades i varm omgivningstemperatur. Hästarna fick springa på rullband, avbrytningspunkten var satt till när hästen kommit upp i en viss temperatur. När hästen nått den temperaturen svalkades den ner i vatten, säger Katarina Cvek och tillägger:

– Jag vill gärna visa bredden i djurförsöken. Allt handlar inte om liv och död. Det finns så många olika former av försök. Här på VH-fakulteten fokuserar de flesta djurförsöken på olika aspekter av hälsa och välfärd hos produktions- och sällskapsdjur.

Om mössen i den yttersta bur-raden når avbrytningspunkten kommer den antingen att inträffa när de är för magra eller om tumören blivit för stor.

Gunilla lyfter fram en av burarna. Vita möss springer in och ut ur ett rör. Deras

försök har pågått i tre månader. En av dem har utvecklat en knöl vid bogen. Ännu är knölen ganska liten, säger Gunilla medan musen rör sig fort över spånet.

– Om tumören vuxit sig större avlivas musen. Forskaren obducerar och tar vävnads- och andra prover. En del används i forskningsprojektet, medan andra sparas, säger Katarina Cvek.

De sparade biopsierna är ett led i strävan att minska antal djur som används i försök. Vävnaderna och andra prover, som blodprover, förvaras i stora frysar som tillhör den helt nya biobanken på SLU. Arbetet med att bygga upp ett databasregister över dem är i full gång.

– Forskare från hela världen ska kunna söka i varandras register för att se om exakt den typ av vävnad de behöver redan finns.

På så sätt slipper nya djur användas i försöken. Utvecklingen har gått framåt, understryker Katarina Cvek och berättar hur hon år 1985 knackade på hos Mikrobiologiska centrallaboratoriet på Vasagatan i Stockholm för att höra om hon kunde få arbeta med djuren.

– Jag anställdes direkt. Där kunde forskare komma in, utan några smittskyddsprocedurer och tappa kaniner på blod. Hygienförhållandena har utvecklats väldigt. Precis som smärtlindringen för djuren. Vår syn på dem är bättre, även om jag är den första att påpeka att fortfarande kan mycket förbättras, inte minst för råttorna. Men då kunde djuren lämnas ensamma en hel helg. De fick mat på fredagskvällen och på måndagsmorgon kom personalen dit igen.

Möss är de vanligaste däggdjuren i djurförsök. Hundratusentals möss används varje år, bara i Sverige. Även om antalet har sjunkit de senaste fem åren har samtidigt användandet av genmodifierade möss ökat.

– Man ser inte på musen om den är genmodifierad. Basbehoven är absolut desamma. Musens gener har ändrats så att den utvecklar en sjukdom. Ibland är det först när man ger musen ett visst ämne som egenskapen utlöses. Ämnet kan man tillföra i vattnet, säger Katarina Cvek.

När musen utvecklat en specifik sjukdom har forskaren fått fram en

"Så länge vi har försöksdjur är det vårt ansvar att se till att de har det bra."

Gunilla, föreståndare

"djurmodell", som kan användas för försöken. Det kan vara att pröva ett läkemedel eller hitta en ny operationsmetod.

Alla som vill utföra djurförsök måste få tillstånd. En djurförsöksetisk nämnd kräver att forskaren preciserar vad hen vill undersöka, hur många djur som ska ingå, när varje enskilt försök lett till så pass mycket lidande för djuret att försöket måste avbrytas, samt berätta vilka alternativa metoder som finns. Nämnden ställer lidandet djuren utsätts för mot värdet av undersökningen.

– När jag arbetade som ansvarig föreståndare och skulle skriva under de etiska ansökningarna ifrågasatte jag ofta det forskaren skrivit. Djurens välfärd är det viktigaste – det är vårt ansvar, säger Katarina Cvek.

Det är olika hur ofta forskarna besöker mössen. Vissa kommer varje dag, andra mer sällan. Det samlade ansvaret för mössen delas av föreståndaren, veterinären, forskaren och djurteknikerna.

– Vi har alltid möten där alla samlas och går igenom allt som rör försöket innan det börjar. Men den dagliga skötseln står föreståndaren och djurteknikerna för, säger Katarina Cvek.

År 2013 infördes ett EU-direktiv som rör försöksdjur i alla medlemsländer. En punkt i direktivet sa att alla forskare som använder försöksdjur måste gå en utbildning i att hantera just det djurslag hen tänker använda. SLU är just nu tillsammans med flera svenska universitet igång att bygga upp en webb-baserad utbildning.

– Hanteringen av möss har varit ett underbeforskat område. Professor Jane Hurst vid universitetet i Liverpool är en av dem som höjt kunskapen. Vi vet nu hur viktigt det är att lyfta musen på rätt sätt. Tidigare var det kutym att lyfta den i svansen, nu ska lyften ske genom att musen skopas upp i händerna eller tas upp när den är inne i röret, som ligger i buren, säger Katarina Cvek.

Det är runt 20 grader varmt inne i djurrummet. Luftfuktigheten är 60 procent.

– Så länge vi har djur i djurförsök är det vårt ansvar att se till att de har det bra.

När man som jag är hos mössen varje dag utvecklar man känslomässiga band till dem. Jag tillåter mig inte att bli lika fäst vid dem som vid mina sällskapsdjur hemma. Men det kan göra ont att komma hit och se att just en speciell mus blivit sämre, säger Gunilla.

Katarina Cvek nickar och säger att synen på att arbeta med försöksdjur har ändrats.

– I början var jag så less på att försvara mig inför oförstående människor. "Hur kan du?! Stackars djur!" sa de. Jag svarade: "Det är väl bättre att sådana som jag som bryr oss om djuren ser till att de mår så bra som möjligt?" Det florerar så många gamla bilder och konstiga föreställningar i samhället. Men många försöksdjur – i alla fall de vi har här – har det bättre än vissa sällskapsdjur.

Vilka sällskapsdjur?

– Jag har mött marsvin med så långa klor att de knappt kunnat gå, sett katter så överviktiga att de inte kunnat röra sig. Det finns så mycket lidande där ute. Här ser vi dagligen till mössen. Vid minsta misstanke om att något inte står rätt till ringer vi in försöksdjursveterinären, som alltid finns knuten till varje verksamhet med försöksdjur. Jag önskar att fler människor kunde se hur det är, säger Katarina Cvek och tystnar snabbt innan hon fortsätter:

– Jag tycker det är väldigt bra med målsättningen att reducera, förbättra och ersätta djurförsöken, alltså hela idén bakom det som kallas 3R. Det arbetet pågår ständigt. Men till den dagen djurförsöken ersätts med andra metoder måste vi göra allt vi kan för att arbeta för försöksdjurens djurskydd.

Vi lämnar Djurrum 3 och uppe på Katarina Cveks arbetsrum bläddrar vi bland bilder på den uppsjö av utrustning till

försöksdjur, som de senaste åren vuxit till en miljonindustri.

– Utvecklingen av utrustning har gått fort. Burar, berikningsmaterial, stoft till att bygga bo – you name it! Allt finns. Jag skulle säga att möss som används i djurförsök i Sverige ofta har möjlighet att få utlopp för sina naturliga beteende. Råttorna har det mycket värre.

Framförallt är det burhöjden som är problemet. Råttans mest naturliga beteende är att stå upp på bakbenen med nosen i luften. En stående råtta är ofta högre än 20 cm. EU-direktivet behöll minimigränsen på 18 cm i burhöjd för råttor.

– Vilket gör det omöjligt för dem att ställa sig upp. Det är en allvarlig inskränkning. Jag har varit med och byggt om gamla kaninburar och satt in klätterrampor på sidorna. Det blev väldigt bra. För råttorna. Men burarna blev större och mindre behändiga för personalen. Det är ett ständigt dilemma. Råttornas situation måste förbättras. Det är nästa stora utmaning. ✕

DET HÄR ÄR FÖRSÖKSDJUR

- Det finns två definitioner. I Sverige räknas djur som används i vetenskaplig forskning, sjukdomsdiagnos, viss typ av undervisning och läkemedelsframställning, som försöksdjur. EU räknar endast dem som utsätts för ingrepp.
- Enligt den svenska definitionen användes 5 273 188 försöksdjur i Sverige år 2012, inklusive de 4 552 616 fiskar i provfisket. Enligt EU-definitionen användes 262 148 försöksdjur i Sverige samma år. År 2011 användes 296 684 och år 2010 användes 413 447.
- 196 103 möss användes år 2012 enligt EU-definitionen i Sverige. Även råttor, fiskar, svin, fåglar, marsvin, kaniner, får, getter, hundar, katter, hästar, guldhamstrar och nötkreatur användes.

Pellets är ett vanligt foder till möss i djurförsök. Det ligger i en nedsänkt foderhäck. Att stå på bakbenen och sniffa är en del i att utöva ett naturligt beteende för möss och råttor. Men råttor har så låga burar att de inte kan ställa sig upp. Rätt och tillräckligt mycket bomaterial är avgörande för musungen.

Lyssna mer på etologernas kunskap

Burar med berikning har blivit en miljonindustri. Men kunskapen om djurens naturliga beteende har inte alltid hängt med. **Etolog Elin Weber forskar om mössens välfärd.**

Fysiskt mår djurförsöksmössen ofta bra. De har det rent, äter välavvägd föda, luftfuktigheten är kontrollerad och ventilationen god. Hygienen är rigorös. Inga smittor kommer in till dem. De får daglig tillsyn och så snart något inte verkar stå rätt till tillkallas veterinär. Men psykiskt mår mössen inte lika bra.

– De lever inte på ett sätt som motsvarar deras naturliga beteende, säger etolog Elin Weber, filosofie doktor vid Stanford University, där hon forskar om välfärden för försöksdjursmöss.

– Möss är nattaktiva djur. De vill ha det varmt. De klättrar. Idag blir det allt vanligare med burar helt i plast utan galler i taket, vilket gör att musen inte kan klättra. Ofta är temperaturen i djurrummen för sval för mössens bästa. Här i USA

saknas ofta bomaterial eller så finns det i för små mängder. Allt detta gör att mössen inte lever på ett sätt som motsvarar deras naturliga beteende.

När djur inte kan utföra sitt naturliga beteende blir de frustrerade och stressade. De kan då utveckla onormala beteenden. Gnaga på galler, springa runt i cirklar, ständigt gräva i ett hörn eller jaga sin svans och överdrivet putsande av sin päls är alla tecken på att musen försöker bemästra stress. Även om det både i USA och i Sverige sker en daglig tillsyn av mössen är det inte säkert att dessa onormala beteenden upptäcks.

– Det kan vara så enkla förklaringar som att personalen ofta besöker mössen på dagen, när de sover. Då syns inte stereotypa beteenden. Det kan också vara

så att musen uppfattar människan som en predator, ett rovdjur, när hon tornar upp sig framför buren. Då försöker den gömma sig eller ligger blickstill.

Under årens lopp har miljoner möss använts i försöksdjursindustrin världen över. Alla måste vara uppfödda för ändamålet. En del anläggningar avlar fram egna, men det vanligaste är att mössen importeras från kommersiella uppfödare.

I sin avhandling "Pupmortality in laboratory mice influence of maternal behaviour and housing environment" undersökte Elin Weber varför nyfödda möss på laboratorium dör.

"Vid födseln är musungar helt hårlösa, de väger bara ett gram och är helt beroende av modern för både värme och näring. Det är därför av stor

vikt för överlevnaden att musungar föds i ett välbyggt bo för att de ska kunna hålla kroppstemperaturen”, skriver Elin Weber.

”Möss bör alltid ha tillgång till bomaterial. För dräktiga och digivande honor är det särskilt viktigt att de ges rikligt med bomaterial. Honor vars ungar överlevde ägnade sig mer åt bobyggnad, och honor som gavs en större mängd bomaterial byggde bon av bättre kvalitet.”

Miljön var avgörande för ungarnas överlevnad. Den rådande uppfattningen har länge varit att dödligheten beror på att musmodern föder för första gången eller att hon biter ihjäl ungarna. Men Elin Weber visade att det just handlade om miljön.

– Bomaterial, värme och möjlighet att vara tillsammans med andra möss är väldigt viktigt för deras välfärd. De ska inte bara ha tillgång till bomaterial utan också tillräckligt mycket för att kunna bygga ett helt täckt bo. Det finns invändningar mot att använda mycket bomaterial, eftersom

Etolog Elin Weber, fil. dr.

det försvårar tillsynen av mössen.

Att hitta rätt berikning är svårt, understryker Elin Weber. Viss typ av berikning kan öka beteenden som är skadliga för mössen.

– Jag tänker till exempel på att möss är sociala djur som bör hållas i grupp. Men håller vi en grupp hanmöss tillsammans är sannolikheten stor att de börjar slåss, och berikning har i vissa studier visat sig öka aggressionen. En av de vanligaste orsakerna till skador hos försöksdjursmöss är slagsmål.

Det finns inga tydliga riktlinjer för hur aggression hos möss ska undvikas. Studier visar att den kan minska om kullsyskon hålls tillsammans, om grupperna är små och bomaterial flyttas över vid burbyte. Men det är inte alltid detta hjälper. Mössen måste också ha möjlighet att dra sig undan gruppen.

– När nu burproducenterna tar fram burar som är lättskötta för forskarna och djurskötarna, men som saknar galler, blir följden att mössens möjlighet att klättra och komma undan försvinner. Burarna är bra för alla som arbetar med dem, men inte för mössen. Utöver djurskyddsperspektivet blir det ju också en förlust för forskarna, om försöksdjuren skadas eller avlider under pågående försök.

Vi pratar med Elin Weber över Skype. Det är tidig morgon i USA och Elin sitter i sitt rum på Stanford University. Här har hon varit sedan september förra året. Hon ingår i professor Joseph Garners grupp och arbetar just nu med att ta fram en ny sorts bur.

– Hela tanken är att varje mus får större möjligheter att utöva sitt naturliga beteende, säger Elin Weber.

”Mössens välfärd är viktig. De ska få det djurskydd de har rätt till.”

Elin Weber, etolog

Ännu är det mesta kringburen hemligt, först efter sommaren kommer den att presenteras offentligt.

Är etologer ofta med i processen när företag tar fram burar?

– Jag önskar att etologernas kunskap kommer att tas tillvara mer i framtiden. Både bland både burproducenter och när nya berikningsprodukter tas fram. Idag finns inget utbrett samarbete, säger Elin Weber och fortsätter:

– För mig som etolog är mössens välfärd viktigast, att se till att de får det djurskydd de har rätt till. Grundläggande är rätten att utöva ett naturligt beteende. Men, även ur ett forskningsperspektiv är det viktigt att mössen är friska, både fysiskt och mentalt. Stressade möss kan utveckla stereotypa beteenden, som i sin tur påverkar deras reaktioner i testerna de utsätts för. Det fokus på ergonomi, renlighet och den fysiologiska hälsan inom forskarvärlden måste motsvaras av ett lika starkt fokus på djurens psykiska hälsa, säger Elin Weber och berättar att hon ibland får höra kommentarer i stil med ”men det är ju bara möss”.

– Nej, det är inte ”bara möss”. Det är levande varelser. En stor pedagogisk utmaning är att få forskare att inse att det handlar om levande individer, inte bara ytterligare en mätsticka, säger Elin och tillägger:

– Jag hade helst sett att djurförsök inte behövdes, men i den tid vi lever i finns de och det finns lagkrav på att tester ska ske på djur innan exempelvis mediciner får testas på människor. Det bästa vi kan göra för dessa djur är att se till att de har det bra, att ta deras liv och behov på allvar. ✕

"Flera djurförsök sker i onödan"

Möt **Karin Gabrielson Morton, sakkunnig på Forska Utan Djurförsök**, i ett samtal om alternativa metoder och att ta sitt ansvar som djurskyddsrepresentant.

Sverige gör sju nämnder en etisk prövning av alla djurförsök. Karin Gabrielson Morton var ledamot i två av Stockholms regionala djurförsöksetiska nämnder under flera år. Första gången i slutet av 1980-talet.

– Vi hade möten på Huddinge sjukhus. Varje gång körde jag vilse på Huddingevägen efteråt. Jag mådde så dåligt. Hade tagit beslut som ledde till tusentals djurs lidande. Hur många har jag räddat jämfört med hur många jag sänt till döden?

Besluten gällde alla djurförsök i regionen som utfördes på levande däggdjur, fåglar, kräldjur, groddjur, fiskar och rundmunar. Hennes och de övriga tretton ledamöternas uppgift var att pröva så att "värdet av försöket var större än det lidande djuren kan utsättas för, och att det inte finns något tillräckligt bra alternativ till att använda djur", som föreskrifterna säger.

– Även om jag ifrågasatte flera försök, så medverkade jag ändå till att godkänna att djur utsattes. Det var... svårt. Minst sagt. Samtidigt måste vi ha personer med djurskyddsbakgrund i nämnderna. Vi får ta

vårt ansvar, men det är uppdrag som kostar mycket.

Fast mycket har hänt, betonar Karin.

– Många av de djurförsök som gjordes då har ersatts av djurfria metoder. Det gäller framför allt läkemedelsindustrins djurtester. Vi bedömde mängder av ansökningar från AstraZeneca om att få göra djurförsök vilka idag ersatts av tester på celler och modeller i datorer som visar olika läkemedelsmolekyler effekter på målceller i människan.

"Hur många möss hade jag räddat jämfört med hur många jag sänt till döden?"

Karin Gabrielson Morton,
Forska Utan Djurförsök

När vi ses på Karin G Mortons kontor hos stiftelsen Forska utan djurförsök har hon precis utnämnts till ledamot i Centrala djurförsöksetiska nämnden i tre år. Hon är stolt över förtroendet. Den centrala nämnden ska både pröva forskares överklagande av de regionala nämndernas beslut och utvärdera de försök med högsta svårhetsgrad, som redan har gjorts på djur.

– Risken är att vi får svårt att ställa de riktiga frågorna; det är forskaren som ska göra bedömningarna av vad som är uttryck för smärta hos djuren. Om forskaren inte

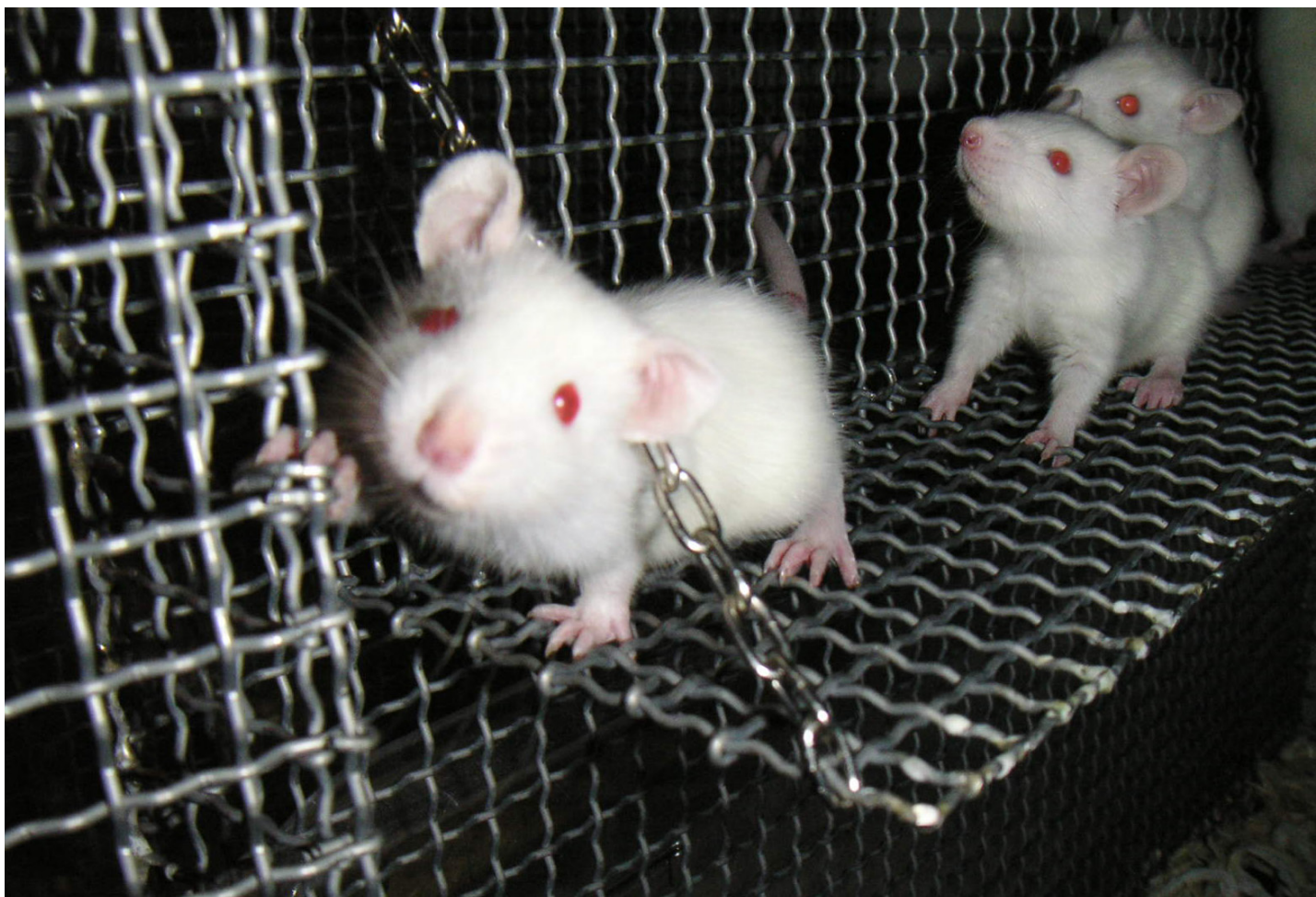
vet vad han/hon ska titta efter så blir det inget noterat. Vi måste slipa verktygen och förfina instrumenten.

Centrala djurförsöksetiska nämnden består av ordförande, vice ordförande, sex ledamöter och sex suppleanter. Djurskyddsperspektivet representeras idag av Karin G Morton och Roger Pettersson, från World Animal Protection Sverige.

Karins engagemang började när hon skulle göra sitt specialarbete i gymnasiet. Villrådig visste hon inte vad hon skulle skriva om. >>

Karin G Morton, vid Forska utan djurförsök.

Det går inte att helt återskapa det liv råttor och möss lever i det fria i försöksdjursmiljön. Men möjlighet att klättra är ett grundläggande behov som ska tillgodoses. Buren på bilden är framtagen just för att ge djuren möjlighet att klättra.

En kompis syster sa: "Skriv om djurförsök."

– Jag skrev. Jag läste på och jag skrev ännu mer. Jag höll på i tre lektioner med min redovisning, jag var så upprörd över en statlig utredning som visade att djurförsöksnämndernas arbete fungerade bra. De tillfrågade var djurförsöksnämndernas ledamöter! Majoritetens svar gällde. Det fanns ingen objektiv granskning, ingen som utgick från djurens välfärd. Ju mer jag undersökte desto mer upprörd blev jag. Min lärare fick stoppa mig när jag föreläst i tre timmar. Andra lektioner väntade.

Karin slutade föreläsa, men fortsatte arbetet i "Nordiska samfundets stiftelse för vetenskaplig forskning utan djurförsök". Idag är hon sakkunnig för samma stiftelse, med det nya kortare namnet Forska utan djurförsök. En tillsynes liten organisation med en heltidsanställd och två deltidsanställda, men med stor kapacitet att påverka.

I fjol delade stiftelsen ut två miljoner

kronor i anslag till projekt om forskning utan djurförsök.

– Flera unga forskare idag vill inte använda sig av djurförsök. Mycket forskning görs idag med alternativa modeller. De ger dessutom betydligt mer korrekta resultat än djurförsök. Ta Gunnar Cedersund vid institutionen för klinisk och experimentell medicin på Linköpings universitet. I fjol fick han Forska utan djurförsöks pris "Nytänkaren" för sitt arbete att hitta matematiska modeller för att utveckla forskningen inom typ 2 Diabetes. Det går framåt, och det måste göra det. Utvecklingen har för länge sedan kommit ikapp djurförsöken, säger Karin Gabrielson Morton.

Det går inte längre att använda sig av djurens organ för att komma vidare, är hennes erfarenhet. Sjukdomsmodellerna har alldeles för stora felkällor.

– Inte bara från djur till djur, det blir också missledande resultat när vi ska överföra dem från djur till människa.

Antalet djur som används i djurförsök

har blivit färre i Sverige, samtidigt har antalet genmodifierade djur blivit fler.

Möss avlas fram med olika gendefekter för att de ska utveckla olika former av sjukdomar, som cancer och diabetes. Många av försöken kan ha skett i onödan, enligt Karin G Morton.

– När det gäller djur som sjukdomsmodeller finns exempel på blivande läkemedel, som gett goda resultat i tester på djurmodellen av sjukdomen, men där samma preparat saknar effekt på människor i humanstudier. Det finns absolut skäl att fråga om tilltron till forskning på råttor och möss är för stor, säger hon.

90 procent av de läkemedel som kliniskt prövats på människa, dras tillbaka innan de når marknaden.

– De vanligaste skälen är bristande effekt och säkerhetsrisker som inte upptäckts vid djurstudier. Mycket talar för att väldigt många djurförsök skett helt i onödan.

Bristerna finns både i undersökningarnas upplägg, metodik och i tolkningen av resul-

"Utvecklingen har för länge sedan kommit ikapp djurförsöken."

Karin Gabrielson Morton,
Forska Utan Djurförsök

taten. Just detta blev tydligt i vintras, när de katastrofala följderna efter kirurgen Macchiarinis nya metod för strupoperationer vid Karolinska institutet uppdagades.

– I den efterföljande debatten blev det tydligt vilken okritisk hållning många har till djurförsök, säger Karin Gabrielson Morton.

Forska utan djurförsök lyfter frågan på sin hemsida. I en text ställer de Helsingforsdeklarationens ord om djurskyddet för djur i forskningen i kontrast till de bilder SVT:s avslöjande program visar från forskningsanläggningen i Ryssland där Macchiarini har utfört eller har haft för avsikt att utföra djurförsök.

I texten skriver de:

"Råttor och kaniner förvaras i burar med gallergolv, där djuren saknar spån eller annat bäddmaterial. De har heller inga bon eller bobyggarmaterial och burarna är så små att det ser ut att vara omöjligt för kaninerna att ens ligga ner i normal ställning eller stå på bakbenen och sniffa i luften.

Djuren har alltså ingen möjlighet till naturligt beteende. Det finns uppenbara

skäl att ifrågasätta även djurförsöken ur ett etiskt perspektiv när det gäller Macchiarinis forskning.

Att denna aspekt inte alls tycks diskuteras visar att

försöksdjuren fortfarande har mycket låg ställning i den etiska debatten om medicinsk forskning.

Det visar också att kontrollen över djurförsök behöver bli bättre, särskilt när forskare med anknytning till svenska lärosäten bedriver djurförsöksverksamhet i utlandet." Så skriver Forska utan djurförsök och Karin Gabrielson Morton säger:

– Jag vill se klara regler för forskare som gör djurförsök utanför EU. De ska kunna visa att djuren får samma höga djurskydd som vore de i Sverige. Vi hör ständigt hot från forskarvärlden att om djurskyddskraven blir för höga och kostsamma här så kommer de att flytta sina försök utomlands.

Innan vi avslutar intervjun tillägger hon:

– Det är hög tid att vi lyfter diskussionen. Vem ser djuren som används inom djurförsöksindustrin? Vad är deras djurskydd värt? ✕

Djurfria metoder

Det finns modeller som kan ersätta djurförsök. Forska utan djurförsök har listat dem och här följer en sammanfattning.

Cellmodeller i provrör

Metoderna kallas även "in vitro" och går till så att celler odlas i kärl, både 3D-modeller och miniversioner av organliknande cellmodeller kan tas fram. De kan också komma från vävnadsprover eller organ, som tagits i samband med en operation från människor. Vaccin, insulin och läkemedel mot cancer kan forskas fram via in vitro-modeller.

Datormodeller

Metoderna kallas även "in silico" och genom matematiska modeller går det att se samband mellan struktur och aktivitet, biologiska aktiviteter och effekter kopplas till olika molekylära strukturer. Virtuella operationer kan göras och det går också att undersöka hur läkemedel verkar. Modellerna brukar kallas SAR, Struktur-aktivitets relationships, och QSAR, Quantitative Structure-activity relationships.

Kemiska metoder

Metoderna kallas även "in chemico" och exempel på en tidig sådan metod är gravitetstestet att kissa på en sticka. Tidigare injicerades prov från kvinnan i en kanin, och om kaninens äggstockar svullnade upp var provet positivt. Kvinnan var gravid. Kaninen avlivades. Genom att direkt testa människans prov på den kemiska analysmetoden har flera djurförsök – bland annat för att ställa olika diagnoser – kunnat undvikas. Allergitester och medicinanalyser är andra områden där djur kunnat skonas genom denna metod.

Forskning på människor

Metoderna kallas även "in vivo" och innebär att tester inte bara görs på djur utan också på frivilliga människor. Säkerheten kring försöken är stor, och alla provas av etiska kommittéer. Här finns olika kameratekniker som PET-kamera och olika scanningsmetoder. Det pågår även forskning parallellt med behandling av olika sjukdomar, som DNA-analyser av mammografiresultat för att undersöka bröstcancer. ✕

Källa: Texten ovan bygger på bearbetad information hämtad från Forska utan djurförsök. Läs gärna den fulla redovisningen på www.forskautandjurforsok.se

Djurförsöksetiska nämnder granskar försöken

Alla som vill utföra djurförsök måste få ansökan prövad av en etisk nämnd. Djuren måste ha fötts upp för ändamålet, så få djur som möjligt ska användas och resultatet ska inte kunna uppnås på annat sätt. Deras lidande får inte vara större än nödvändigt. Sju etiska nämnder avgör.

EU pågick år 2011 forskningsprojekt där fler än elva miljoner djur utsattes för djurförsök. Innan försök med djur får börja i Sverige ska ett godkännande från en av de regionala djurförsöksetiska nämnderna ha getts. Det finns sju nämnder och de bedömer om det lidande som djuren utsätts för står i proportion till de värden som försökens resultat kan ge.

Nämnderna ska också se till att tydliga avbrytningspunkter och slutpunkt för försöken anges, hur många djur som ska ingå och att det görs en utvärdering av hur djuren haft det. En majoritet av ansökningarna brukar beviljas. Om en forskare inte är nöjd med nämndens bedömning kan hen överklaga till den centrala djurförsöksetiska nämnden. Denna nämnd kan inte på eget initiativ granska pågående djurförsök utan finns till för att forskare som anser att deras projekt felaktigt nekats utföra försök ska ha en instans att överklaga till.

Tidningen Djurskyddet har tagit del av de tre senaste ärendena som nämnden prövat. Under vårvintern överklagade en forskare beslutet den regionala nämnden tagit angående hens projekt.

Forskaren hade tillåtelse att använda maximalt 2 200 djur och högst en

svansklippning per mus, "en stansning om maximalt 0,6 mm". Beslutet från den regionala djurförsöksetiska nämnden ändrades inte.

Det andra överklagandet kom från en forskare vars ansökan var så oöverskådlig att det inte gick att se vad mössen och råttorna i djurmodellen skulle utsättas för. Den centrala djurförsöksetiska nämnden avslag överklagandet.

"Ansökan var så oöverskådlig att det inte gick att se vad djuren skulle utsättas för"

Ur ett avslag från Centrala djurförsöksetiska nämnden.

Det tredje ärendet rörde klassificeringarna av smärta, eller "svårhetsgraden", som försöksdjur utstår. Svårhetsgraden kan anses vara ringa, måttlig eller avsevärd. Forskaren ville i sin överklagan att bedömningen avsevärd, som den regionala nämnden gjort, ändrades till måttlig och hänvisade till att substanser skulle ges via injektion, och att experimenten skulle ske under anestesi. Nämnden svarade att gränsen mellan måttlig

och avsevärd inte är knivskarp. Flera måttliga svårhetsgrader kan sammanlagt resultera i bedömningen avsevärd. Samtidigt kan det vara tvärtom, att med täta avbrytningspunkter kan den samlade bedömningen av musens situation vara att försöket blir av måttlig svårhetsgrad. "Klassificeringen får aldrig bli en enkel matematisk övning utan ska bedöma djurens totala situation", konstaterade nämnden och sänkte graden till måttlig. ✕

SÅ BEDÖMS FÖRSÖKEN PÅVERKA DJUREN

- **Ringa svårhetsgrad:** Försök som förväntas orsaka djuret en kort period av ringa lidande och som inte innebär någon påtaglig försämring av djurets välbefinnande eller allmäntillstånd.
Till exempel: fixering vid undersökning, mild svält eller sondmatning.
- **Måttlig svårhetsgrad:** Försök som förväntas orsaka djuret en kort period av måttligt lidande, eller orsaka djuret en lång eller flera korta perioder av ringa lidande, samt försök som innebär en måttlig försämring av djurets välbefinnande eller allmäntillstånd.
Till exempel: Frekvent användning av testsubstanser som ger måttliga kliniska effekter samt blodprovstagning. Operativa ingrepp under bedövning och smärtlindring. Modeller för framkallande av tumörer.
- **Avsevärd svårhetsgrad:** Försök som förväntas orsaka djuret en kort period av svårt lidande, eller en lång och flera korta perioder av måttligt lidande, samt försök som innebär en avsevärd försämring av djurets välbefinnande eller allmäntillstånd.
Till exempel: Vaccintest som leder till långvarig smärta för djuret och slutar med döden. Dödlig dos cellgift.

Att hantera möss och råttor på rätt sätt vid försöken – en kunskap som växer. Förr lyftes de oftast i svansen, idag lyfts de i rör eller kupade händer.

Kontroller för djurens skydd

Otillräcklig journalföring. Ingen korrekt märkning. Länsstyrelsen i Västra Götaland **upptäckte brister på tolv av länets 20 djurförsöksanläggningar som hade pågående försök** våren 2012. Allvarligt, då det inte gick att bedöma hur varje enskilt djur påverkats av försöket.

många fall saknades även berikning till djuren. Fyra år har gått och vi kontaktar Tiina Pakkanen, djurskydds-kontrollant vid länsstyrelsen Västra Götaland, för att höra vad som hänt.

Har det blivit bättre?

– Ja, även om det fortfarande finns avvikelser på en del anläggningar. Också berikningen av miljö för försöksdjuren har blivit bättre. Utrymmena är tillräckligt stora, med några undantag på läkemedels-företag där enstaka så kallade obeseråttor vid slutet av försöket blivit så stora att de inte kunnat utföra naturliga beteende. Vid påpekanden under kontroll har dessa fått större utrymmen eller tagits bort ur försöket. För råttor används större burar, svarar Tiina Pakkanen.

Länsstyrelsen har noterat att det ibland finns för många möss eller råttor i burarna, i förhållande till deras möjligheter att röra sig naturligt eller kunna vila.

– Vid påpekanden löses bristerna omgående. Möss hålls numera oftare i sällskap

av andra möss. Åtminstone ett läkemedelsföretag har testat att lösa det genom att använda kastrerade möss för sällskap. Ensamhållning av möss förekommer ändå ofta efter godkännande av nämnden, berättar Tiina Pakkanen.

Kontrollarbetet har i viss mån försvårats under senaste året, enligt Tiina Pakkanen. Avgifterna vid ansökan om etiskt tillstånd har höjts. Det gör att fler forskare lämnar in ansökningar med större bredd, större djurantal och med tydligare beskrivningar för att få med fler moment under samma ansökan.

– Detta leder till att det är svårare att kunna utläsa vad som ska ske med enskilda djurgrupper.

Avbrytningskriterierna är en annan fråga som skapar frågetecken. Kriterierna som anges i ansökningarna till den djurförsöks-etiska nämnden är oftast tydliga, enligt Pakkanen, men frågan är om personalen ute i verksamheten – veterinärer och djurtekniker – har samma syn som forskarna på

vad de egentligen innebär. Bedöms avbrytningspunkterna lika?

– Vi har undersökt begrepp som ”håglöshet” och bedömningar av djurens vätske- eller foderintag. För otydliga avbrytningskriterier som ”nedsatt allmäntillstånd” uppmärksammas ibland i nämnden och leder ofta till förtydliganden i ansökningarna, men inte alltid, berättar Tiina Pakkanen.

– Vi ställer oss i viss mån tveksamma till om bedömningarna är lika, dock har inga brister konstaterats. I några enskilda fall har vi vid kontroll påpekat att avbrytningskriterierna bör anses vara uppnådda, säger Tiina Pakkanen, som understryker att personalen, allt ifrån föreståndare och forskare till djurtekniker, oftast är mycket samarbetsvilliga och öppna för kontroller.

Länsstyrelsen Västra Götaland utför försöksdjurskontroller 1–2 dagar/vecka under den tid kontrollerna pågår, vilket sammanlagt blir cirka fem månader per år. ✕

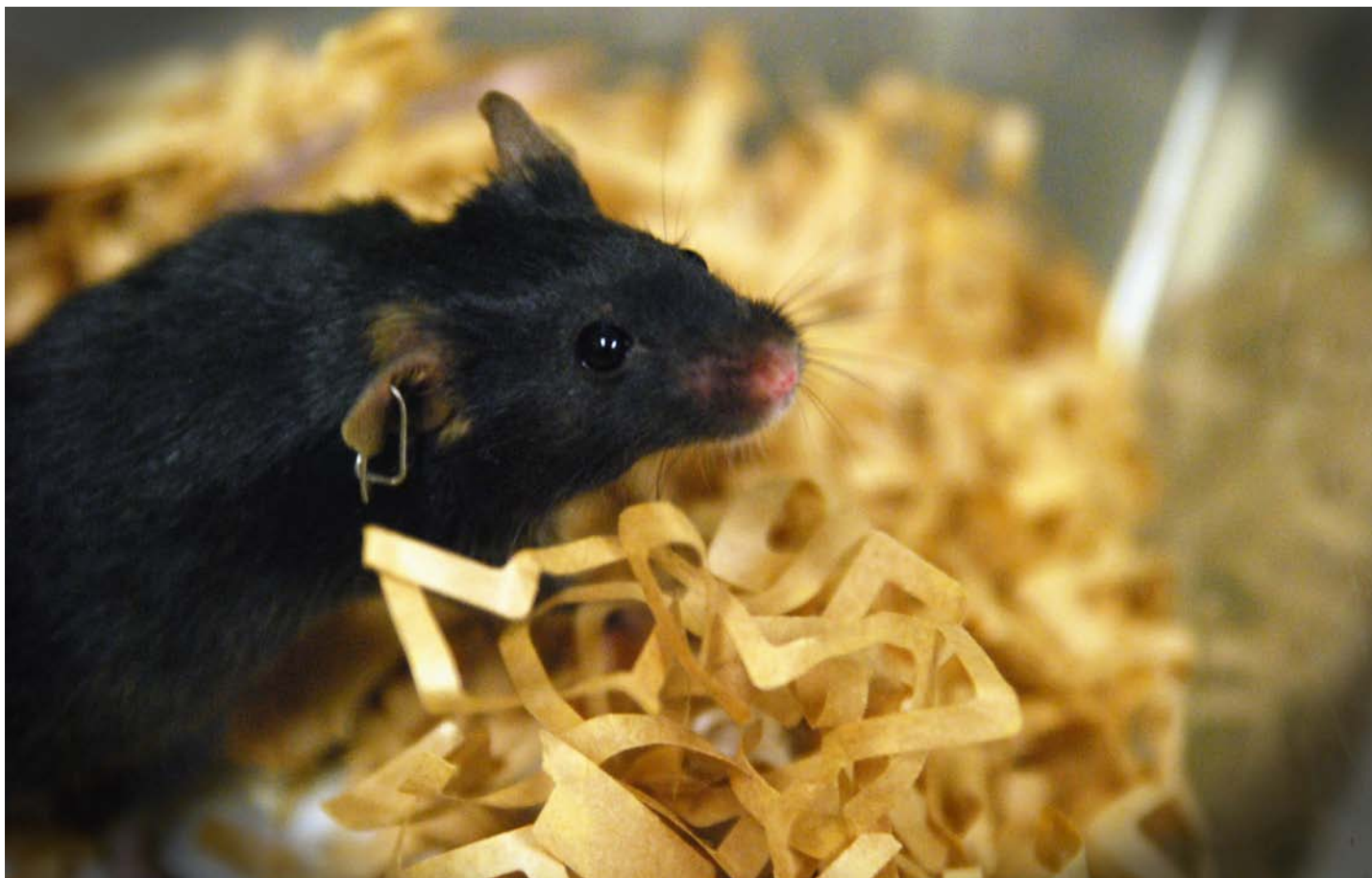

Foto: Elin Weber

Mus i sitt bomaterial. Reglerna för berikning är hårdare i Sverige än i USA.

Från mus till människa

Alla nya läkemedel måste ha provats på djur innan de får användas på människor. Men **omkring 90 procent av resultaten inom biomedicinsk forskning går inte att överföra från djur till människa**, visar studier av professor Joseph Garner, Stanford University.

Värdet av djurförsök blir allt mer ifrågasatt. Joseph Garner är en av världens mest framstående forskare inom välfärd för möss i djurförsök. De senaste åren har han studerat ”experimentdesign”, alltså själva utförandet som djurförsöken har. Joseph Garner har länge varit kritisk till att mössen får för lite berikning. Detta faktum tillsammans med att försöken inte utförs på rätt sätt gör att de vetenskapliga resultaten

alldeles för ofta blir missvisande, förklarar han när vi gör vår intervju via mejl.

I den nyligen publicerade artikeln ”The significance of meaning” belyser Joseph Garner hur liten del av de försök som görs på djur som verkligen kan appliceras på människor.

– 90 procent av resultaten från biomedicinsk forskning är inte överförbara på människor. Detta beror till stor del på att

sättet man designar försök på skiljer sig så fundamentalt mellan försök på djur och studier på människor. Dessutom blir möss som hålls i otillräckligt berikade burar inga bra djurmodeller för läkemedel som ska ges till mentalt friska människor.

Joseph Garner arbetar i USA och har stor insikt i hur det fungerar på olika anläggningar där. Han betonar att det finns skillnader i regelverken mellan Sverige och USA i synnerhet kring bomaterial. I Europa

"Forskare som utmanar normer har svårt att få sina resultat publicerade."

Joseph Garner, professor
Stanford University

är det lag på bomaterial som berikning.

– När möss ges berikning kommer det att förändra djuren, och de kommer att ändras till det bättre. Deras stress minskar.

Går det att utnyttja de stressade mössen för försök som rör psykiska sjukdomar?

– Jag har studerat stereotypier hos laboratoriemöss, och försökt relatera dessa beteenden till mänskliga syndrom som autism, tourettes och trichotillomania.

Trichotillomania innebär att en person impulsmässigt rycker ut ett hårstrå eller flera från sin kropp.

– Även om du kan använda stereotypier hos möss för att modellera stereotypier hos autistiska patienter så har autistiska människor sociala brister vad gäller kognitiva

processer. Möss verkar inte ha det.

– Så jag tror inte att möss någonsin kommer att bli en användbar modell av de sociala brister som kännetecknar autism. Det går inte att modellera avsaknaden av särskilda

sociala kognitiva förmågor hos djur som aldrig ens utvecklat dem.

Varför började du forska om just mössens välfärd?

– Jag ville veta hur det var att vara en mus. Som professor Marian Dawkins en gång sa: "Dessa är de svåraste frågorna att besvara inom vetenskapen". Jag skulle vilja lägga till: "Och därför de mest intressanta". Rätt berikning är oerhört viktigt för djurs välbefinnande och för att vetenskapen ska kunna leverera meningsfulla resultat.

Vad innebär dina resultat för den forskning som redan gjorts där djurförsök varit en bärande del?

– Det har länge varit mycket svårt för forskare som utmanar normer eller påvisar att det handlar om "kejsarens nya kläder" att få sina resultat publicerade i vetenskapliga tidskrifter. Men problemet måste lyftas. Som exempel kan jag nämna att vi har fler än 200 olika undersökningar som visar positivt resultat för musmodellen APP i alzheimerforskningen, men ingen som visar någon effekt på människor.

Hur tror du att försöksdjurs välfärd utvecklas om tio år?

– Det har redan skett en hel del förbättringar, till exempel har vi tydligt påvisat vikten av och börjat använda bomaterial även i USA och löst problemet med ulcerös dermatit. Jag skulle vilja se forskare lägga mer fokus på den positiva välfärden, än att enbart säkerställa frånvaron av dålig välfärd. ✕

Joseph Garner, professor Stanford University.

Inga pengar till 3R

Minska, förfina och ersätt djurförsöken. Det är tanken bakom 3R-centrum, som skulle kunna sätta igång i år. Men i vår budgeten kom beskedet: inga medel är avsatta för att driva det.

Replace. Reduce. Refine. 3 ord som börjar på R. De betyder ersätta, begränsa och förfina. Om djurförsöken ersätts, begränsas och förfinas kommer färre djur att utsättas.

Alla myndigheter som utför eller beställer djurförsök är skyldiga visa handlingsplaner för hur dessa försök hade kunnat ersättas, begränsas och förbättras. Regeringen har föreslagit att sex myndigheter ska upprätta 3R-handlingsplaner för att i framtiden samverka med Jordbruksverkets kommande kompetenscentrum för 3R-frågor.

Detta centrum är helt förberett. Jordbruksverket har presenterat hur det kan organiseras och hur samarbetet mellan universitet, myndigheter, näringsliv och djurskyddsorganisationer kan se ut. Allt är klart, bara finansieringen saknas.

– Jordbruksverket äskade fem miljoner kronor under 2016 och tio miljoner i budgeten för 2017. Men i vår budgeten finns inga pengar alls till 3R-centret. Därmed sviker regeringen sitt löfte om att ett kunskapscenter för 3R-center ska startas under 2016. Istället har landsbygdsminister Sven-Erik Bucht meddelat att regeringen inte kommer att ta ställning till Jordbruksverkets äskande förrän i samband med höstbudgeten, alltså inför år 2017, säger Karin Gabrielson Morton, vid Forska utan djurförsök.

Myndigheterna som ska upprätta handlingsplaner är bland annat Kemikalieinspektionen, Läkemedelsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Livsmedelsverket och Naturvårdsverket. ✕

Rekordmånga följer Djurskyddet Karlstad på Facebook

I slutet av mars hade **Djurskyddet Karlstad 7 000 följare på sin Facebooksida** efter att ha ökat med över tvåhundra "gillningar" i marsmånad.

Det är fantastiskt att ha ett sådant stöd från allmänheten! Våra följare hjälper oss sprida information om djurskyddsfrågor, och vi får hjälp med att hitta nya hem till våra katter genom alla gillningar och delningar, säger nyvalda ordförande Ulrika Obbarius Wik.

Djurskyddet Karlstad driver ett djurhem där de tar hand om cirka 200 hemlösa och vanvårdade katter varje år. Föreningen har två heltidsanställda, en halvtidsanställd och ett stort antal volontärer.

– Vi är stolta över att visa upp vår verksamhet på vår facebook sida. Det blir många solskenshistorier, men vi berättar även om de där tuffa besluten som vi ibland måste ta vad gäller katterna i verksamheten, säger Ulrika Obbarius Wik och fortsätter:

– Nu när vi har över 7 000 följare på Facebook så vet vi att vi når ut till väldigt många med våra inlägg, och det är en viktig del i vårt djurskyddsarbete. Jag lockades själv till föreningen genom att ta del av alla fantastiska inlägg på Facebook!

Ulrika betonar att det är viktigt att ha en transparent verksamhet så att medlem-

mar och allmänhet kan ta del av föreningens arbete.

– Djurvänner har olika åsikter om hur man ska jobba med till exempel katter. En del tycker att det är fel att kastrera katter medan andra menar att alla katter bör kastreras. Somliga tycker att katter borde hållas inomhus för att det är farligt för dem att gå nära vägar, medan andra tycker att alla katter borde få leva utomhus. Åsikterna varierar, och eftersom det finns så många olika tankar kring "vad som är rätt" så är det ännu viktigare för oss att visa upp hur just vi arbetar.

Den nya styrelsen för Djurskyddet Karlstad vill fortsätta använda Facebook för att nå ut till allmänheten.

– Självklart vore det fantastiskt om alla våra 7 000 följare blev medlemmar i vår förening! Men det är lika viktigt att få hjälp med att hitta hem till hemlösa katter och få

hjälp med att sprida information om olika djurskyddsfrågor. Ibland behöver vi extra hjälp ekonomiskt, till exempel om en katt behöver en dyr tandoperation: då kan vi be om stöd till just den katten. Där är bidraget från en privatperson som gillar oss på Facebook lika mycket värt som ett medlemskap i föreningen, utifrån vad våra katter behöver.

"Jag lockades själv till föreningen genom att ta del av alla fantastiska inlägg på Facebook!"

Ulrika Obbarius Wik, ordförande, Djurskyddet Karlstad

Djurskyddet Karlstad har nu återupptagit arbetet med att göra profilfilmer på sina katter. Filmerna läggs upp på Facebook och föreningens hemsida.

– Första filmen vi gjorde efter årsmötet nådde ut till över 38 000 personer, och katten har nu flera intresseanmälningar. Det är i sådana lägen som Facebook är

ovärderligt! ✖

Djurskyddet Karlstads hemsida:
www.djurskyddetkarlstad.se

Djurskyddet Karlstads Facebooksida:
www.facebook.com/djurskyddetkarlstad

Djurskyddet Karlstads ordförande Ulrika Obbarius Wik sitter vid datorn tillsammans med styrelseledamoten Jeanette Carlén, som står bredvid. Foto: Djurskyddet Karlstad.

SÅ BLIR NI POPPIS PÅ FACEBOOK

Djurskyddet Karlstads fem bästa tips:

1. **Dela det som händer i vardagen – regelbundet**
Använd kontinuerligt bilder och texter från vardagen för att skapa förståelse för verksamheten, och motivera genom egna exempel varför det är viktigt att "bry sig".
2. **Visa förändring**
Dela med er av solskenshistorier så att allmänheten kan ta del av djurskyddsarbetets fina resultat – visa att och hur ni gör skillnad.
3. **Arbeta efter principen "ingen kan göra allt, men alla kan göra något"**
Be allmänheten om hjälp när det behövs, men tänk på att man kan hjälpa på många olika sätt. Det kan vara lika viktigt att dela och "gilla" ett inlägg som att till exempel skänka pengar. Tänk på att man har större chans att få hjälp med gåvor eller praktisk hjälp om man jobbat aktivt med (1) ovan.
4. **Kommunicera tydligt**
Se till att allt som skrivs representerar föreningens policy och att inläggen skrivs proffsigt. Använd god svenska och skriv i vi-form!
5. **Visa bredden**
Glöm inte att dela inlägg från Djurskyddet Sverige då och då för att visa kopplingen till riksförbundet. Då skapar man förståelse för att lokalföreningen hjälper ALLA djur, inte bara exempelvis katter och hundar lokalt.

Så klarar vi oss ekonomiskt

Under våren avbröt Granngården och Evidensia sina avtal med Djurskyddet Sverige kring att hjälpa hemlösa katter efter att några kunder reagerat mot Djurskyddets ställningstagande i jaktfrågan. Men trots knappa resurser **fortsätter lokalföreningarna sitt viktiga arbete för de hemlösa djurens skull.**

Djurskyddet Strängnäs satsar på bursponsring

Bursponsring är något ett antal djurhem runt om i landet har tagit fasta på. Det går ut på att företag och privatpersoner kan sponsra en specifik bur på djurhemmen. På Djurskyddet i Strängnäs infördes bursponsring efter att ha fått tips från andra djurhem – något de inte ångrar.

Idag ger det föreningen cirka 8 000 kronor per år, pengar som är välbehövliga i verksamheten.

– Vi marknadsför bursponsringen på vår hemsida och här på djurhemmet. Förutom pengarna som vi får in tack vare detta så tror vi också att det kanske kan ge en ökad kännedom om oss och om den verksamhet vi bedriver, säger Ulla Persson, sekreterare i föreningen.

Hon vill tipsa andra djurhem som funderar på att starta bursponsring om att det finns en rad kanaler att nå ut till allmänheten för att öka intresset:

– Skriv på hemsidan, på Facebook och sätt upp lappar på djurhemmet och runt om på olika veterinärkliniker.

Men det är inte bara bursponsringen som ger inkomster till Djurskyddet i Strängnäs. Likte de flesta andra föreningar vi varit i kontakt med arrangeras här loppisar där bortskänkta saker säljs. Även pengar från

privatpersoner och efter dödsbon trillar in då och då, berättar Ulla Persson. Dock är det ytterst sällan de får in pengar från kontinuerliga sponsorer.

– Vi har en enda privatperson som skänker pengar varje månad, annars har vi inga kontinuerliga sponsorer alls. Dock har vi bössor utplacerade på olika ställen, som till exempel djuraffärer, veterinärkliniker och bensinstationer. Det ger oss också ett gott tillskott i kassan, säger Ulla och tillägger att det inte bara är pengar som djurhemmet är i behov av.

– Vi har även tunnor utplacerade i matbutiker i området. Kunderna kan köpa kattmat och sedan lägga i tunnorna. Ibland kommer det också hit folk som vill lämna mat och även andra saker som behövs och är mycket välkommet, till exempel ställningar, kattbäddar, sandlådor och kattleksaker. ✕

OM DJURSKYDDET STRÄNGNÄS

- 198 medlemmar varav 20 arbetar aktivt.
- Under år 2015 togs 59 djur emot.
- Bildades år 2004.

Läs mer: www.djurskyddet.se/strangnas

Foto: Kurt Ove Persson

Ulla Persson med katten Maja, som tidigare var katthemskatt och nu lever med Ulla sedan 3 år.

Djurskyddet Ådalen finansieras av sponsring och gåvor

Föreningen bildades redan 1990 och precis som många andra föreningar/djurhem får de verksamheten att gå runt med hjälp av sponsorer och gåvor. Sponsringen kommer från banker, lokala djuraffärer och livsmedelsbutiker.

– Utöver detta har vi sparbössor utplacerade i olika butiker runt om i kommunen, säger Ewa-Britt Gerhardsson som är ordförande i föreningen.

Dessutom får föreningen ett bidrag på 2 000 kronor om året av Sollefteå kommun. Men de arbetar ständigt med att få in pengar på andra sätt, bland annat genom loppisar och lotterier.

– Ibland händer det att vi får in gåvor via Swish. Vi får även gåvor i samband med begravningar där någon avliden djurvän haft detta som önskemål, fortsätter Ewa-Britt Gerhardsson, som idag ser ökande

veterinärkostnader som det största problemet föreningen har att brottas med.

– Det är en stor årlig utgift. Vi skulle gärna sett att vi hade en kontinuerlig sponsor när det gäller veterinärbesök, säger hon.

Hur ser ni generellt på sponsring, finns det några risker med att ni hamnar i beroendeställning?

– Nej. Vi har aldrig haft problem med det. När vi blivit sponsrade har vi gjort upp en plan tillsammans över hur det ska gå till. ✕

Foto: Privat

Ewa-Britt Gerhardsson, Djurskyddet Ådalen med katten Tusse i famnen.

Fiahemmet samarbetar med fastighetsbolag

Under senare år har Djurskyddet Fiahemmet i Norrköping lyckats få in flera regelbundna givare vilket ger ungefär 30 000 kronor årligen i föreningens kassa.

– Vi har samma välkända ansikten utåt år från år och det bidrar till god utdelning. Våra givare vet att alla gåvor går direkt in i verksamheten och att vi arbetar helt utan några ersättningar, säger ordförande Inger Ydrenius.

Hon berättar att precis som flera andra djurhem runt om i landet arrangerar de också återkommande loppisar för att få in extra pengar till verksamheten. De har Öppet hus två gånger om året och försäljning av en egen kalender.

– Den säljer vi för 100 kronor styck och vi trycker 400 exemplar varje år.

En stor del av Fiahemmets inkomster kommer från den begravningsplatsföreningen sköter i kommunens regi.

– Vi har hand om begravningsplatsen för smådjur och får ett kommunalt bidrag på 10 000 kronor om året. Vi begraver också djuren och tar då en avgift på 250 kronor plus 100 kronor i årlig skötselavgift, som ägaren får betala. Detta ger ungefär 25 000 kronor om året.

Inger Ydrenius berättar också om ett speciellt samarbete med ett fastighetsbolag.

– HSB betalar oss årligen 8 000 kronor. För den summan får de lämna in katter kostnadsfritt under året.

Föreningen hann även bli sponsrade av Granngården, som gav 1 500 kronor i presentkort. ✕

OM DJURSKYDDET ÅDALEN

- 155 medlemmar varav 10 arbetar aktivt.
- Under år 2015 togs 15 djur emot.
- Bildades år 1990.

Läs mer: www.djurskyddet.se/adalen

OM DJURSKYDDET FIAHEMMET

- 331 medlemmar varav 30 arbetar aktivt.
- Under 2015 togs 500 djur emot.
- Bildades år 1996.

Läs mer: www.fiahemmet.se

Hon reste 170 mil för Tuffes skull

Kristina steg på tåget på Centralstationen i Lund och klev av sju timmar senare i Söderhamn. **Målet: att hämta hem en hemlös katt hon aldrig träffat**, men vars ögon talade till henne.

Den röda katten hade vandrat runt i bostadsområdet i flera år. Tilltufsad och hemlös. En dag gick han in i en kattfälla. Ut-torkad och medtagen fördes den röda katten till ett djursjukhus där han fick dropp. När han repat sig flyttades han till katthemmet hos Djurskyddet Bill & Bull i Sandarne utanför Söderhamn.

Där döptes han till Tuffe och Djurskyddet Sverige lyfte för snart ett år sedan fram Tuffes öde i ett nyhetsbrev, som mejlades ut till alla medlemmar. En helt vanlig morgon nere i Lund var Kristina, 33 år, månadsgivare och medlem i Djurskyddet Sverige, på väg till arbetet. Hon checkade av mejlen på sin telefon, såg nyhetsbrevet och när bilderna på den röda katten dök upp på displayen fick morgonen ett nytt skimmer över sig.

– Det var något med Tuffes ögon som direkt talade till mig. Jag kände att den här katten var något speciellt. Han såg lite tilltufsad och ängslig ut, men ändå var det något med hans blick, säger Kristina, när vi ringer upp henne en tidig vårväll i mars.

Nästan ett år har gått sedan hon läste mejlet och nu ligger Tuffe och sträcker ut sig på hennes säng i lägenheten i Lund. Den plats han valde ut som sin när han kom.

– Först sprang han rakt in i badrummet och gömde sig under badkaret men jag ville inte stressa honom utan tänkte att han får vänja sig i sin egen takt. Redan efter några minuter kom han fram. Då gick han försiktigt längsmed väggarna och luktade. Från ena hörnet till nästa. När han var klar hoppade han ogenerat upp i sängen som om han ägde den och lade sig och sov.

Det hade varit långa dagar, den där hösthelgen i oktober när Tuffe lämnade katthemmet i Söderhamn.

– Jag reste upp på lördagen med tåget från Lund 13.26 och 20.33 var jag framme i Söderhamn.

Kristina sov en natt på hotell innan hon tidigt på söndagsförmiddagen hämtades av Siv från Djurskyddet Bill & Bull. De körde längs kusten mot katthemmet i Sandarne.

– Det var så vackert med alla höstfärger och det klarblåa vattnet. Jag kände mig förvåntansfull.

Framme vid katthemmet kom en svart katt dem till mötes.

– Den strök sig mot benen för att hälsa. Längre in fanns tre katter i en inhägnad. Tuffe var en av dem. Han låg och tittade ut genom gallret och vi fick ögonkontakt direkt. Det var som om han väntat mig och jag sa med försiktig röst: "Hej Tuffe". Han spann och jag klappade honom under hakan och på huvudet. Det var ett fint första möte.

"Det var något med Tuffes ögon som direkt talade till mig. Jag kände att den här katten var något speciellt."

Kristina, Tuffes matte

Praktiska saker som överlåtelsehandling, köpeavtal och Bill & Bulls villkor för övertagandet gick igenom. Villkoren var att Tuffe inte får omplaceras utan att Bill & Bull meddelas och att de har rätt att ta tillbaka honom om han vanvårdas. 800 kronor betalade Kristina och i summan ingick kostnaderna för ID-märkning, vaccination och kastration.

– Tuffe var chipmärkt, men jag har valt att öronmärka honom också, det är alltid bra med en synlig ID-märkning.

Carina och Siv, som arbetar på Djurskyddet Bill & Bull följde med till stationen för att vinka av Tuffe.

– Sitt namn fick han redan på Bill & Bull,

Tuffe på sin favoritplats i hemmet i sängen! Hit hoppande han upp första kvällen hemma hos Kristina i Lund, efter den långa resan från Söderhamn.

och jag tycker att han passar till att heta Tuffe så det fick han behålla.

Resan hem gick bra. Tuffe tittade storögd ut i djurvagnen från sin transportväska, utan att säga ett ljud. När de kom hem gick Tuffe sin husesyn, från badkarsgolv till sovrumssäng, innan han somnade på täcket.

– Jag hade tagit ledigt från arbetet på måndagen och tisdagen, för att vara hemma hos Tuffe. Det hade inte känts bra att lämna honom ensam direkt. Han blev hemmastadd väldigt fort. Djurskyddet Bill & Bull frågade när jag hämtade honom om han skulle vara en inne- eller utekatt. Jag sa att det får han välja själv, men det är som om han tycker att han har varit ute tillräckligt och har hittills valt att stanna inne. I värmen med närhet till matskålen.

Hur mycket vet du om vad han varit med om?

– Jag har fått journalutdrag, och där står att han fick vård på Smådjurskliniken i Hudiksvall den 7 juli. Han var så uttorkad att han fick dropp och när han kom till Bill & Bull fick han, liksom alla nya katter på

hemmet, sitta i karantän ett par veckor för att förhindra eventuell sjukdomsspridning. Dessförinnan hade han gått runt i flera år i ett bostadsområde och sökt mat och sällskap.

Hur mår han idag?

– Jättebra! Han gillar att äta, sova och bli klappad och hoppar upp i knät på vem som helst. Han "pratar" och spinner väldigt mycket och högt. Han är väldigt tålig och en mycket social katt och mina syskonbarn låter han sig bli klappad av och lekt med. Däremot har han, som många före detta hemlösa katter, en lite känslig mage. Det kommer väl av att de har ätit vad de kommit över under så lång tid att magen tagit skada. Så han får ett specialfoder, egentligen är det ett konvalescensfoder, men jag har provat mig fram och funnit att detta fungerar.

Var det som du trodde att få Tuffe?

– Ja, om inte bättre. Alla katter är ju inte som Tuffe och jag visste ju inte vad jag hade att vänta. Man skall inte tro att man

kan forma en katt. Katten kommer som den är, och människan får anpassa sig efter katten. Samtidigt ger den så mycket kärlek, värme och tacksamhet, att det alltid är värt det.

Du har tidigare haft katt, vad har den erfarenheten betytt?

– Insikten att med ett djur kommer också ansvar. Du ansvarar för ett liv och det är inget man skall ta lättvindigt. Min allra första katt sprang bokstavligt talat rakt in i min studentlägenhet och vägrade gå ut igen. Den var röd, precis som Tuffe, och jag satte upp lappar och frågade runt men fick inga svar. Vi blev som ler och långhalm i 12 år. Han gick bort i april i fjol och i augusti kom nyhetsbrevet om Tuffe. Han påminde om min tidigare katt som hade lämnat ett stort tomrum. Tuffes barnstensfärgade ögon talade till mig så jag tog kontakt med Bill & Bull som skickade fler bilder och resten är historia. Avståndet till Söderhamn spelade ingen roll. Med Tuffe var det så speciellt att ingen resa hade varit för lång. ✕

Tre chinchillor fick snabbt ett nytt hem i Kristinehamn. Det är inte chinchillan på fotot som adopterats bort.

Flera gnagare adopterade i vår

"Rufus, Batman och Bamse adopterade!" Den glada nyheten presenterade Djurskyddet Kristinehamn på sin facebookside i februari.

De tre chinchillorna hade sökt nytt hem i en knapp månad innan en familj adopterade honan Rufus född i april 2013, honan Batman född februari 2012 och den kastrerade hanen Bamse född februari 2012.

– Det är inte så ofta vi får in gnagare, och särskilt inte chinchillor. Den här gången kom alla tre från samma familj och vårt jourhem fick snart kontakt med en familj som var intresserad att adoptera alla tre, berättar Moa Nygren, Djurskyddet Kristinehamn.

Rufus, Batman och Bamse presenterades som snälla, semisociala och friska. Uppfödda på hö och pelletsdiät. Ej vaccinerade. Bur och tillbehör medföljer. Finns i jourhem.

– Vi låter alltid buren ingå i adoptionen, säger Moa, som bara några dagar senare

kunde meddela att även två marsvin omplacerats via föreningen.

Det vanligaste skälet till att gnagare och kaniner hamnar hos Djurskyddet Kristinehamns jourhem är allergi i familjen de bodde hos. Vanligast är annars att hund och katt söker nya hem.

– Jag tror att det också är vanligt att man ser en söt liten gnagare som unge, och köper den. Men det krävs ju år av skötsel och det tänker inte alla på, säger Moa Nygren.

Även kaniner kommer allt oftare till Djurskyddet Kristinehamn för att de inte längre kan bo kvar med de människor som en gång tagit sig an dem.

– Problemet är många gånger att det finns en kunskapsbrist, som visar sig redan i djuraffären. Jag skulle önska att ingen sålde en ensam kanin utan alltid såg till att de hade minst en artfrände hos sig. Samtidigt måste vi själva ibland adoptera bort en ensam kanin. Jag vet att den får komma till kärleksfulla människor, samtidigt som det för kaninens allra bästa hade varit bra om den inte satt ensam i sin bur, utan hade en artfrände där. Det gör mig splittrad.

"Det finns en kunskapsbrist, som visar sig redan i djuraffären."

Moa Nygren, Djurskyddet Kristinehamn

Djurskyddet Kristinehamn adopterade bort 160 katter, 32 hundar och en del ytterligare smådjur under förra året.✕

Är både du och din katt rädda hemma?

Våld i hemmet drabbar ofta flera i familjen. Om du är utsatt för hot eller våld kan du ringa Kvinnofridslinjen, en nationell stödtelefon för våldsutsatta, på 020-50 50 50 eller gå in på www.kvinnofridslinjen.se

Forskning visar att det finns samband mellan våld mot djur och våld mot människor. Så blir ett djur slaget kan även andra familjemedlemmar vara i riskzonen.

Läs mer på www.sesambandet.se

 020-50 50 50
Kvinnofridslinjen

***Du vet väl att Tidningen
Djurskyddet också finns
på webben?***

**Läs färskas djurskyddsnyheter på:
tidningen.djurskyddet.se**

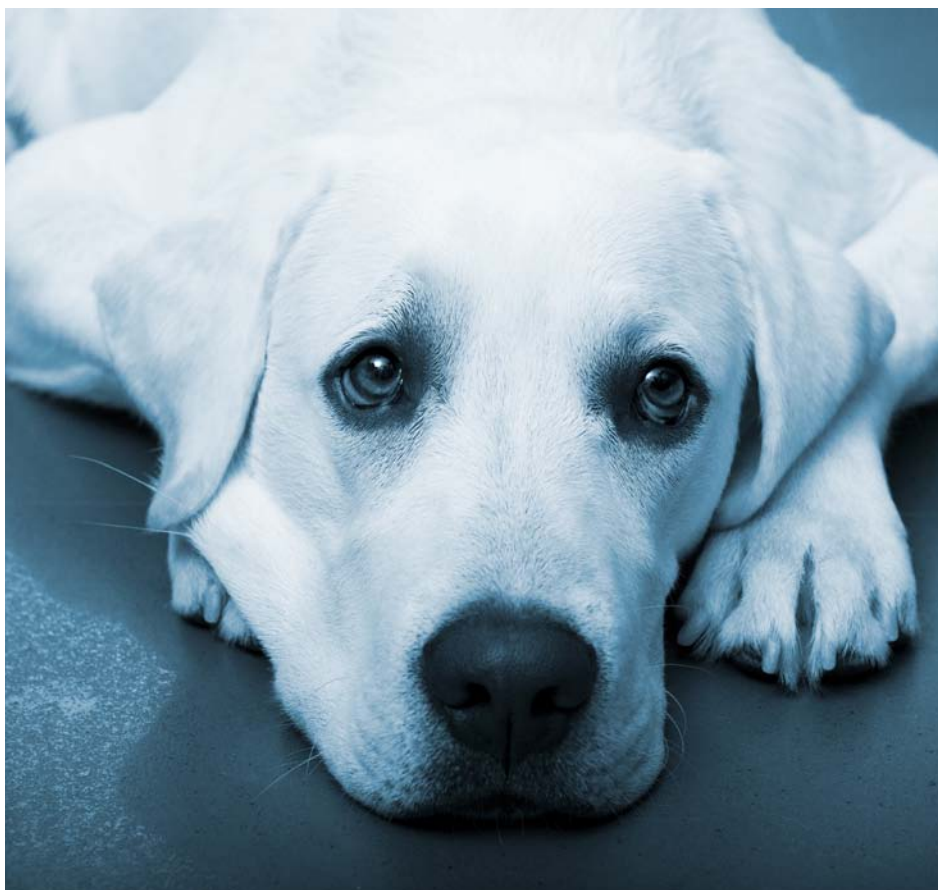
djurskyddet
SVERIGE

Få fängelsestraff för djurplågeri

I fjol utfärdades 93 domar för djurplågeri. Endast tre ledde till fängelse. Samma år utfärdades knappt 300 djurförbud. **På följande sidor skriver vi om de låga straffen för djurplågeri och talar med åklagaren** som fått det längsta straffet utdömt.

Text Katarina Hörlin **Foto** Mostphotos

Tre fängelsedomar, resten villkorliga domar, samhällstjänst, skyddstillsyn eller dagsböter – så blir straffen när djur plågas visar ATL:s genomgång av svenska tingsrätters straffutmätning för djurplågeribrott under år 2015.

– Döms man för djurplågeri så är det ett allvarligt brott där uppsåt finns bakom. Då bör fängelse vara den självklara påföljden!, säger Karina Burlin, styrelseledamot Djurskyddet Sverige.

Domarna gäller i 51 fall hund eller katt. 30 rör kor, grisar, får eller getter och de övriga tolv hästar, fåglar och smådjur, enligt ATL. Flera lantbrukare som vanvårdat djur fick villkorliga domar, skriver tidningen och tar upp ett fall där Länsstyrelsen "hittade ett 50-tal självdöda nötkreatur, de flesta hade dött av svält och/eller uttorkning. Av de 180 som var vid liv fick 20 avlivas".

"Enligt Umeå tingsrätt var brottet visserligen mycket allvarligt, men det fanns förmildrande omständigheter, främst att XX har varit mycket pressad av familjemedlemmars sjukdom och egen psykisk ohälsa." Därför dömdes han till villkorlig dom och 240 timmars samhällstjänst, en dom som han har överklagat" uppger ATL.

De tre fall som ledde till fängelse gällde

"Inför grovt djurplågeri"

En ny brottskategori, grovt djurplågeri, bör införas. Det anser åklagare Jakob Holmberg, den åklagare i Sverige som fått det längsta fängelsestraffet för djurplågeri utdömt.

en 21-åring, som på olika sätt slagit ihjäl fler än 20 katter och en man som plågat sin sambos dvärgpudel svårt, samt ytterligare en man som plågat en hund. Längsta straffet blev sex månader för mannen som plågat pudeln.

– Tyvärr är jag inte förvånad över att så få fick fängelse ifjol. Dessa brott har aldrig prioriterats särskilt högt, säger Åsa Hagelstedt, generalsekreterare Djurskyddet Sverige.

Djurskyddet Sverige har länge kämpat för att höja straffsatserna för djurplågeribrott och brott mot djurskyddslagen. Ett sätt kan vara att införa brottet "grovt djurplågeri" och "grovt brott mot djurskyddslagen", då skulle maxstraffet kunnat höjas till fyra års fängelse, istället för dagens två. ✕

SÅ SÄGER LAGEN

Brottsbalken 16 kap 13 §: Om någon uppsåtligt eller av grov oaktsamhet, genom misshandel, överansträngning eller vanvård eller på annat sätt, otillbörligen utsätter djur för lidande, dömes för djurplågeri till böter eller fängelse i högst två år.

– När vi talar om djurplågeri måste vi hålla isär två typfall från varandra. Vanvårdsfallet och misshandelsfallet. Enligt rättspraxis ska vanvårdsbrotten dömas mildare, då uppsåtet och skadorna är allvarigare vid misshandelsfallet, säger Jakob Holmberg och förklarar:

– Ofta handlar vanvårdsbrotten om att ägaren av olika skäl tappat fotfästet, kanske genom sjukdom eller missbruk, och därför underlåtit att ge sina djur den skötsel de behöver. Klor klipps inte, foder delas inte ut. Straffen blir sällan fängelse, istället blir det böter, i kombination med villkorlig dom och någon form av vårdinsats. Vanvården av djuren har inte varit något primärt utan är en följd av ohälsan. I misshandelsfallet är själva uppsåtet att skada djuret. Det ska straffas hårdare. Men än idag speglar de låga straffen vår syn på djur.

Jakob Holmberg fick år 2012 en 22-årig man dömd till 15 månaders fängelse för att under flera veckor misshandlat sin tikvalp, Sheva, innan han ströp den med plastpåsar. I både tingsrätt och hovrätt dömdes mannen till ett år och tre månaders fängelse – det längst utdömda straffet för djurplågeri i Sverige.

– Om gärningsmannen hade utsatt en människa för samma tortyr, som han utsatte hunden för innan han mördade

den, hade han dömts till livstids fängelse. Straffsatserna speglar i viss mån vår syn på djur. Eftersom maxstraff för djurplågeri är fängelse i två år påverkar det väldigt starkt hur långa straff som faktiskt döms ut och hur långa straff som teoretiskt kan dömas ut, säger Jakob Holmberg, som anser att det vore bra med en ny kategori.

– "Grovt djurplågeri" vore bra. Det skulle kunna innefatta de allvarigare misshandelsfallen, ett slags djurens motsvarighet till grov misshandel, synnerligen grov misshandel, mord och dråp. Då hade vi kunnat få upp strafflängden till, enligt min mening, en mer rimlig nivå, som speglar en modern syn på djur och djurhållning.

Vilken betydelse har åklagarens arbete för längden på straffen?

– Både åklagarens och utredarnas arbete påverkar resultatet oerhört mycket. Finns inget intresse av att vända på alla stenarna i en utredning om allvarlig brottslighet så kommer gärningsmannen att gå fri. Att tänka kreativt och ta in nödvändig bevisning som till exempel förhör med etolog kan vara avgörande, och därför bör både åklagare och utredare tänka till och lägga lite energi på själva saken. Ibland finns ju uppgifterna redan, gärningsmannen kan ha berättat exakt vad han gjort. Så var det i fallet "Sheva". Men framför allt är detta en fråga för lagstiftaren. Strafflängderna måste höjas och en framkomlig väg för detta är att införa en grov variant av djurplågeri eftersom att grovt brott mot djurskyddslagen inte har gett önskvärd effekt. ✕ >>>

Djurförbud för djurens skull

93 dömdes för djurplågeri i fjol. **Men hur många beläggs med djurförbud?** Vi frågade länsstyrelserna.

Text Johanna Wiman **Foto** Mostphotos

I fjol fick knappt 300 personer djurförbud. En dryg tiondel av förbuden följde direkt på djurplågeridomar. Enligt lag ska djurförbud alltid utfärdas när någon dömts för djurplågeri men det bygger på att länsstyrelserna får kännedom om domarna – något som inte alltid fungerar.

Länsstyrelsen i Skåne utfärdade förra året hela 87 djurförbud. Det kan jämföras med Västra Götaland som utfärdade näst flest: 44 djurförbud. Den höga siffran beror inte på att situationen i Skåne förvärrats drastiskt, säger länsveterinär Lotta Berg, utan det handlar istället om att avdelningen för djurskydd fått resurser att ta itu med fall där personer misstänkts vansköta djur.

– Vi har äntligen fått tid och möjlighet att jobba ikapp under 2015 och även året dessförinnan. Vi har fått så pass mycket resurser att vi äntligen kunnat hantera ärenden som blivit liggande, säger Lotta Berg.

Så kan situationen se ut. Enligt lag ska länsstyrelsen utfärda djurförbud när någon döms för djurplågeri, om förbud inte redan finns, men det är en process som av olika skäl kan dröja.

Förra året dömdes 93 personer för djurplågeri men bara 37 av samtliga utfärdade

djurförbud följde på en dom om djurplågeri. En förklaring kan vara att det i vissa fall redan fanns ett djurförbud när domen föll, eller att det funnits andra skäl som legat till grund för beslutet, till exempel att länsstyrelsen upptäckt att en person allvarligt försummat tillsynen. Men flera av de tillfrågade länsstyrelserna uppger att de inte får information om domarna i tillräcklig utsträckning.

Hur djurskyddsenheterna får kännedom om djurplågeridomarna kan skilja sig åt, visar den mailenkät som Tidningen Djurskyddet skickade ut till alla landets 21 länsstyrelser under mars i år. Där uppger vissa att de får alla domar och strafförelägganden från Jordbruksverket, men med viss fördröjning – andra svarar att de snabbt får domar men i princip aldrig strafförelägganden. Andra län, till exempel Jämtlands och Jönkö-

pings, uppger att det fungerar när det är länsstyrelsen som initierat ärendet hos Åklagarmyndigheten – men att de i övriga ärenden inte får domarna med automatik.

– I de fallen måste vi själva vara aktiva, säger Lena Råghall som är djurskyddshandläggare i Jämtlands län.

Det finns en förordning som säger att domstolarna ska skicka alla domar om djurplågeri och brott mot djurskyddslagen till Jordbruksverket. Tanken är sedan att verket ska skicka dem vidare till berörd länsstyrelse men enligt länsstyrelsernas svar fungerar det inte alltid.

"När vi nu begär ut domar regelbundet fångar vi upp mer, men jag befärar att det fortfarande finns många domar och framförallt strafförelägganden som vi inte har kännedom om"

Anna Mattsson,
djurskyddshandläggare,
Stockholms län

Anna Mattsson är
djurskyddshandläggare i Stockholms län och

en av dem som upplever att systemet inte riktigt fungerar. Hon

säger att de har väldigt liten kännedom om hur många strafförelägganden som meddelas. Systemet haltar även vad gäller

Den som allvarligt försummat tillsynen eller vården av ett djur ska förbjudas att ha djur.

informationen om domar, upplever hon.

– Ibland kommer det ett brev från Jordbruksverket med några domar, men det sker sporadiskt. Eftersom vi hade känslan av att vi inte får kännedom om alla domar, gjorde vi en stor begäran under hösten 2013 till våra sju tingsrätter och begärde ut alla domar om djurplågeri och brott mot djurskyddslagen som meddelats från 1 januari 2012 och fram till dess. Vi fick då in ganska många domar på ett bräde som vi annars inte haft kännedom om och det genererade totalt 17 nya djurförbudsärenden.

Sedan dess gör Anna Mattsson en likadan begäran två till tre gånger per år till länets tingsrätter. Hon har också uppmärksammat dem på att de ska skicka alla domar till Jordbruksverket. Ett problem är dock att när tingsrätterna söker i sitt system, får de endast träff när domen rör enbart djurplå-

geri eller brott mot djurskyddslagen. Om domen omfattar flera typer av brottslighet, får de endast träff om det första brottet är djurplågeri eller brott mot djurskyddslagen.

– När vi nu begär ut domar regelbundet fångar vi upp mer, men jag befärar att det fortfarande finns många domar och framförallt strafförelägganden som vi inte har kännedom om, säger Anna Mattsson.

Helena Elofsson är djurskyddssamordnare på Jordbruksverket. Hon säger att alla domar som Jordbruksverket tar emot skickas vidare till berörd länsstyrelse, och kan inte se att systemet skulle brista.

– Allt vi får in skickar vi med post till respektive länsstyrelse. Vi gör likadant med alla länsstyrelser och jag känner inte igen att domar blir liggande utan att skickas vidare, säger hon. ✕

FEM SKÄL ATT UTFÄRDA DJURFÖRBUD

Djurskyddslagen slår fast att länsstyrelsen ska meddela förbud att ha hand om djur eller ett visst slag av djur för den som:

1. inte följer ett beslut som en kontrollmyndighet har meddelat enligt 26 § och som är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt,
2. allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur,
3. har misshandlat ett djur,
4. har dömts för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottsbalken, eller
5. vid upprepade tillfällen dömts för brott enligt 36, 36 a eller 36 c § eller vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §.

Fler måste se det osynliga våldet

Det finns en grupp djur som plågas i hemmet, som nästan ingen ser. **Här skriver sociolog Carin Holmberg om ett våld mot djur som länge varit osynligt.** Våldet som drabbar djuren till den som har en partner som slår.

Text Carin Holmberg

För tolv år sedan fick jag ett stipendium av Djurskyddet Sverige. Jag hade nämligen intervjuat våldsutsatta kvinnor och de berättade om sina djur som utsatts för våld och hot, och det utan att jag ens frågat. Det fanns ett tydligt samband mellan mäns våld mot kvinnor och våld mot djur.

Jag letade efter forskning på området och hittade Frank Ascione, en annan sociolog. Nu vände jag mig till Djurskyddet Sverige och ansökte om medel för att göra en liknande studie som Asciones. Det blev boken: Med husbondens röst – Om våld mot djur i misshandelsrelationer (2003).

Och egentligen är det ganska självklart. Om det finns våld i en parrelation drabbas alla i hushållet på ett eller annat sätt. Kvinnan, barnen och självklart djuren. Förövaren låter inte någon komma undan.

I min studie visade jag att många kvinnojourskvinnor känner till sambandet. De vet att kvinnor stannar kvar i våldet eftersom det inte finns ett säkert ställe där de kan placera djuren och de lämnar inte djuren kvar med mannen. Mannen utövar ofta också ett ekonomiskt våld varför hon inte har råd att själv betala djurpensionat. Kvinnojourer kan oftast inte ta emot djur på grund av allergirisken. Endast ett fåtal jourer har rum där djur kan vara.

Kristofer Leander på Socialhögskolan i Stockholm har gjort om min studie (2016) och visar att idag är det fler kvinnojourer som känner till sambandet. Jourerna hänvisar till VOOV, Veterinär Omtanke Om Våldsutsattas djur, som ger djuren skyddat boende medan kvinnan och barnen bor på kvinnojouren. Men VOOV finns bara på åtta ställen i Sverige och de är en ideell organisation utan verksamhetsbidrag. Möjligheten att hjälpa är begränsad.

Mariana Dufort har intervjuat 210 misshandlade kvinnor som varken polisanmält våldet eller sökt stöd från socialtjänst eller kvinnojour. Utan att hon frågat berättar sexton av kvinnorna spontant att katten, hunden, valpen och hästen utsatts för hot om våld i något fall, sparkar, misshandel, blivit strypt, dödad och i ett fall förlamats på grund av yttre våld.

Juristen Eva Diesen studerade 2006 års förundersökningar och domar om mäns våld mot kvinnor i Stockholms län. I 50 av dessa fall fanns även ett utsatt eller dödat djur. Inte i ett enda fall har mannen dömts för djurplågeri trots att det kan handla om grovt våld. Och blir inte mannen dömd får han inte djurförbud. Det betyder att han kan fortsätta att trakassera kvinnan genom att kräva "vårdnad" om vad han påstår är deras gemensamma djur. Våldet fortsätter men relationen är slut.

Och även om våldet når domstolen

måste man visa att djuret lidit, annars föreligger inte djurplågeri. Ett exempel. Mannen tar kvinnans valp och slänger den med full kraft mot kylskåpet. Valpen dör direkt. Eftersom valpen inte lidit utan dött omgående döms inte mannen för djurplågeri utan för skadegörelse.

93 straff för djurplågeri döms av tingsrätten 2015. Men som jag lyft här blir de flesta av de djur som utsätts i nära relationer enbart en del av det tysta mörkertalet för de faller utanför all statistik. På något sätt måste detta ändras – Nu! ✕

Carin Holmberg är fil dr i sociologi. Hon startade tillsammans med Nathalie Nordén "Se sambandet", ett nationellt kunskapscentrum som synliggör sambandet mellan våld mot djur och våld mot människor. På sesambandet.wordpress.com finns "Med husbondens röst" att ladda ner gratis.

"Om det finns våld i en parrelation drabbas alla i hushållet på ett eller annat sätt. Kvinnan, barnen och självklart djuren."

Carin Holmberg, sociolog

**Vi har ALLT du kan tänkas behöva
till din hund... och lite till!**

Bra priser

Snabba leveranser

Oslagbart sortiment

08-653 13 00 • info@haromi.se • www.haromi.se

**Sveriges mest älskade
hund- och kattshampoo
sedan 1993, har fått
ny logga, flaskdesign
och hemsida!**

- SNABBTORKANDE!
- DRYGT!
- TÖVUTREDANDE
- PRIS- OCH ANVÄNDARVÄNLIGT!

Helsvenska PCL är en mild pälsvårdsserie som används av såväl proffs som vanliga djurägare sedan 1993. Du kan använda det hur ofta du vill. PCL gör pälsen lättborstad, snabbtorkande och ger fin glans. Innehåller vårdande ingredienser som t ex Pro Vitamin B5 och silkesprotein, som stärker hår och hårsäck samt framhäver pälsens naturliga lyster. Finns även på 2,7L och 5,7L dunkar.

HUNDGRINDAR

Grindar till över 200 bilmodeller. Krocktestade lastgaller till de vanligaste modellerna.

HUNDBURAR

Krocktestade, måttanpassade burar till de flesta kombibilar. Finns även som hel- och trekvartsbur.

NU ÄVEN SOLSKYDD TILL DE VANLIGASTE KOMBIBILARNA

FÖR DIG SOM VILL ÅKA TYST OCH SÄKERT

Jeppe-Produkter AB
Per Uddéns väg 14, 861 36 Timrå
Tel. 060-404 89
www.jeppe.com

Foto: Elsa Frizell

Lugn hantering av utegående nötkreatur

Betesfrågan är högaktuell. Men vägen från stall till betesmark och mellan olika betesplatser kan skapa stressade djur. **SLU-forskaren Sophie Atkinson berättar om en metod att föra fram korna, kalvarna och tjurarna**, som bygger på deras naturliga beteende.

Sveriges beteslag är unik. Under betesperioden ska nötkreatur för kött- och mjölkproduktion i enlighet med djurskyddsförordningen hållas på bete eller ges tillfälle att vistas ute under en bestämd period.

Men själva arbetet med att förflytta djuren från betesmarkerna till ladugården eller från gårdsbetet till transporten kan skapa stressade eller rädda djur.

Det finns en påtaglig kunskapsbrist hos nötköttproducenter i Sverige om hur man på ett säkert sätt hanterar lösgående djur. Samtidigt finns en erfarenhetsbaserad kunskap bland djurskötare om att risken för olycksfall kan minska om människa och djur har en positiv relation till varandra. Men det saknas vetenskaplig kunskap om hur djurskötaren ska göra för att skapa denna positiva relation. Därför valde vi tre forskare från JTI och SLU att undersöka vilka effekter en metod som länge använts i Australien men som är mindre känd här skulle kunna ha för att minska djurens stress, och därmed även sänka skaderisken för djurskötarna.

Metoden är "Low Stress Stockhandling", LSS-metoden. Den har utvecklats av Bud Williams i USA och är en boskaphantering med låg stressnivå, som bygger på en förståelse av djurens naturliga beteende med flockens rörelsemönster som utgångspunkt. Dock finns en stor skillnad mellan ameri-

kanska/australiensiska förhållanden och svenska: här står väldigt ofta nötkreaturen inomhus en stor del av året. Jag har därför anpassat Williams metod för att passa svenska förhållanden. I vissa fall kan korna och tjurarna nästan bli som vilda när de släpps ut efter en lång vintervila inomhus och jag har hittat sätt för att djurskötarna inte ska förlora kontrollen över sin boskap i den här fasen.

Grundläggande för att utföra ett lugnt arbete med nötkreatur är först och främst kunskap om hur djuren med sina sinnen uppfattar sin omgivning. Deras ögon är placerade för att kunna se bra åt sidorna. Det var ofta från sidan rovdjuren kom, och för att snabbt kunna upptäcka faran har kor och tjurar ett stort synfält vid sidorna. De ser nästan ingenting av det som sker rakt framför dem och inte heller kan de med synen uppfatta vad som händer bakom.

En annan viktig kunskap är att nötkreatur inte kan tolka muntliga instruktioner. De förstår kroppsspråk. Så, för att få en tjur, ko eller kalv att förstå vad en människa vill att den ska göra måste vi stå där den kan se oss. Sedan måste vi med vårt kroppsspråk dirigera den rätt. Samtidigt måste vi få den att förstå att vi inte är ett rovdjur utan en ledare, som den tryggt kan följa.

Ett viktigt begrepp är "flyktavstånd", det

avstånd inom vilket ett djur börjar röra sig när en människa träder in. Ju mer van vid människor ett djur är, desto kortare flyktavstånd och desto närmare måste vi stå.

Vill vi att djuret ska gå framåt ställer vi oss snett bakom bogen. När vi kommer så pass nära att flyktavståndet är rätt kommer kon, tjuren eller kalven att gå framåt. Vill vi att djuret ska backa, ska vi ställa oss snett framför djurets huvud och när vi är så nära att flyktavståndet aktiverats kommer djuret att ta steg bakåt. På så sätt styr vi med vårt kroppsspråk djuret.

Det huvudsakliga målet för djurskötaren är att kunna kontrollera hastigheten och riktningen för både flock och enskilda djur. För att detta ska vara möjligt måste djuren först hamna i en lugn sinnesstämning. Det finns metoder som skapar respekt och tillit mellan djurskötare och djur. Därefter handlar det om att djurskötaren behärskar teknikerna som gör att djur som rör sig för hastigt saktar ner, och de som rör sig för långsamt speedar upp.

Om djurskötaren är lugn och säker, vet hur han/hon ska agera så blir ofta resultatet bra. Problemen uppstår oftast när djurskötaren inte vet hur han/hon ska göra eller när andra människor arbetar med flocken samtidigt. Djuren blir förvirrade. Nyckeln är att vi kan tolka djurens beteende och ge dem signaler så att de förstår vad vi vill. Djuren visar oss genom positio-

"En viktig kunskap är att nötkreatur inte kan tolka muntliga instruktioner. De förstår kroppsspråk."

nen på deras huvud, hur långt ifrån eller hur nära vi behöver vara.

I vår studie ingick tio gårdar med mellan 30 och 567 nötkreatur. Två hade lösdrift året om, på de andra åtta var djuren ute under betesperioden. Åtta av de tio gårdarna använde ensilagebal eller foderhink som metod att få djuren att gå in i sorteringsfällan eller djurvagnen. Ofta använde djurskötaren rösten eller andra höga ljud för att få djuret att röra sig i en viss riktning. På en gård skrek och slog en djurskötare mot en tjur för att få den att flytta sig, vilket resulterade i att djuret sparkade mot skötaren, som nästan blev klämd.

Totalt ingick 13 djurskötare. Innan utbildningen var det vanligt att de talade med hög röst till djuren, att de slog ihop händerna eller visslade högt. Det förekom att skötaren daskade till djuren och/eller tryckte till dem för att få dem att gå. På åtta av gårdarna registrerades upp till 26 riskfyllda djurbeteenden under hanteringen. Det kunde vara att djuren tränger sig förbi djurskötaren, trycker/pressar sig mot djurskötaren, sparkar eller stänger djurskötaren. På tre av gårdarna höll samlingsfällan på att ge vika på grund av tryck från djuren och på två gårdar bröt sig djur ut.

Djurskötarna i studien utbildades gruppvis under två dagar i LSS. De lärde sig stå på rätt sätt, använda sitt kroppsspråk och prioritera ett lugnt agerande mot djuren. Vi studerade sedan arbetsmomenten flyttning av djur mellan hagar, separering av tjur, ko och kalv på betesmark och hemtagning av djur från bete.

Efter kursen hade samtliga gårdar

minskat sina negativa djurbeteenden, varav tre gårdar helt och hållet. Vi gjorde ett återbesök på gården efter fyra månader och enkät-/telefonintervjuer ett år efter utbildningen i LSS. Vid återbesöket konstaterade vi att djurskötarna hade blivit bättre på att använda sitt kroppsspråk vid djurhanteringen, med mindre fysiska påtryckningar, samt blivit bättre på att hantera djuren utan hjälp av foderhink.

Vid telefonintervjuerna uppgav djurskötarna generellt att de efter genomgången kurs tänker mer på säkerhet vid hantering. På sex av gårdarna uppgav de att kursen har gjort att de känner sig säkrare vid djurhanteringen. En av de viktigaste lärdomarna från kursen var enligt djurskötarna att inte pressa djuren för hårt, att låta djuren få tid att reflektera och agera i egen takt.

Även om underlaget för den här studien var begränsat, tyder projektresultatet på att LSS-metoden kan minska antalet riskfulla och negativa beteenden hos djur.

I projektet observerades dock några faktorer som påverkar säkerheten vid djurhantering, och som skulle behöva studeras vidare. Det är sådant som placeringen, utformning och storlek på insamlingsfällor, antal och typer av sorteringsgrindar och hur drivningsgator ska utformas och placeras i fält.

Avslutningsvis kan vi nämna att LSS-metoden fungerar bra på stora gårdar/företag med ranchdrift i Australien och USA. I Sverige ser djurhållningen annorlunda ut, med mindre besättningar och i många fall hålls djuren inne under vintern. Detta gör

det svårare att applicera LSS-metoden rakt av här. En önskan från flera av djurskötarna var en fördjupning i hur metoden kan appliceras i stallmiljö, för att även där få en säkrare djurhantering. ✕

Essän bygger på den populärvetenskapliga redovisningen av slutrapporten "Lugn och säker hantering av utegående nötkreatur – en effektiv åtgärd för att förbättra arbetsmiljön och undvika farliga situationer" från 2015, av Qiuqing Geng, Forskare JTI, Institutet för jordbruks och miljöteknik, Eva Salomon, JTI, Lotten Wahllund, JTI och Sophie Atkinson, SLU.

Hela rapporten kan läsas på JTI:s hemsida: www.jti.se

Foto: Erik Mårtensson

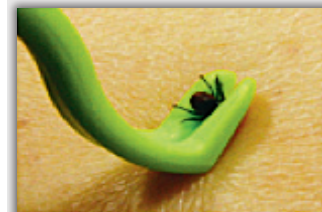
Sophie Atkinson är forskare vid avdelningen för husdjurshygien, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa i Skara. Hon har anpassat LSS-metoden till svenska förhållanden. Den 15 juni disputerar hon med sin avhandling om djurvälstånd i samband med slakt och den 20 juni håller hon en kurs på Stenhamra i Flen om hur hantera djur på ett säkert sätt. Godset var en av gårdarna i studien.

Fästingplockare

O'Tom Fästingplockare
är det effektivaste sättet
att ta bort alla
fästingar med!

Låter användaren få tag om fästingen
utan att trycka på kroppen. Den större
används till stora fästingar som
förekommer mest på hundar och
katter. Den mindre är effektiv att
använda på människor för att lätt
kunna ta bort de små fästingarna.

BOMICA

Tel. 0708-142389 • www.bomica.se

Medicinsk laser
för behandling
av smärta och
inflammation

Kontakta oss för medicinska laserutrustningar

Tel. 08-767 27 00 info@irradia.se www.irradia.se

Irradia

Specialisten på lasermedicin

Mikroinkapslad
MYGGSPRAY
för människa
och djur

Mikroinkapsling *
reducerar upptag av
aktiv substans Icaridin
genom huden.

Bredspektrum.
Mot bl a mygg, knott,
broms och fästing.

Återförsäljare
söktes!

Ref. och tester på vår
hemsida. Välkommen!

Kräm mot nariga
trampdynor

ANTI-ITCH NEEM™
CREAM

Baserade på
välgörande olja
utvunnen ur NIM-trädet,
vars olika beståndsdelar
nyttjas bl a inom
Ayurvedas läkekonst.

Schampo och
lotion som
motverkar
klåda

ANTI-ITCH NEEM™
SHAMPOO

ANTI-ITCH NEEM™
LOTION

1000 ml

1000 ml

Ger len
och glansig päls.

Egen tillverkning.
Produkterna är även
registrerade i Spanien.

Nim
Distribution
Center ab

bionim.com

* DR 1
mikrokulor

08-740 2630

Sommarläsning!

Långa dagar på stranden eller regniga förmiddagar inomhus: inget går upp mot att läsa en bra sommarbok.

Vi har närläst en av vårens stora kattböcker. Gör det du med! Fina tips och bra handfasta råd utlovas.

Text Linda Bing

HUR TÄNKER DIN KATT?

Författare: Bo Söderström
Förlag: Bonnier Fakta

Antligen, var min första tanke när jag läste förordet till Bo Söderströms nya bok "Hur tänker din katt?". Äntligen en bok om katters beteende som refererar till och är baserad på den senaste forskningen. Bo Söderström har valt ut de mest spännande och förvånande resultaten från 140 vetenskapliga artiklar och presenterar dem på

ett lättförståeligt och trevligt sätt tillsammans med tydliga tips och råd.

Jag skulle kunna kalla mig själv katten-tusiast. Mitt liv kretsar runt tamdjur. Min familj består av nio katter och en hund. Jag arbetar på en veterinärklinik för hund och katt där jag möter många katter och kattägare. Många är vi som beundrar och älskar dessa djur, och som vill försöka förstå deras beteende. Det finns ett stort antal böcker om katters beteende redan. Flera av dem står i min bokhylla. Jag har läst dem över tid. Lite då och då.

"Hur tänker din katt?" sällar sig inte till en i mängden av böcker om katters beteende. Den lyser som en ensam stjärna i en helt egen kategori. När jag började läsa ville jag inte lägga ifrån mig boken. När jag kom till sista sidan ville jag börja om igen. I varje kapitel var det något som förvånade, gav nya insikter eller bekräftade mina tidigare tankar.

Boken är indelad i sex teman och framförallt under temat Kattens beteende och Kattens kynne finns det många handfasta råd för att komma till rätta med aggressivitet och oönskade beteenden, som jag tror att många skulle känna sig hjälpta av. Genom boken finns det flera intressanta jämförelser mellan katters och hundars beteenden, instinkter och kroppsspråk

och hur de lär sig att kommunicera med varandra när de bor i samma hushåll. Under temat Katten i hemmet presenteras vad forskningen säger angående olika typer av kattfoder, vilket är ett hett ämne bland kattägare på många diskussionsforum. Om katten får välja, vilken sorts kattlåda föredrar den? Hur skapar vi en hemmiljö som passar både människa och katt?

Jag råder den som går i tankar på att köpa katt, såväl som den som levt med katter hela sitt liv, att läsa "Hur tänker din katt?". Den skulle kunna fungera som teoribok för ett körkort för kattägare, och är en ren njutning att läsa. ✕

Bo Söderström med katt.

Foto: Stefan Tell

Naturgodis för hundar

www.pommys.se

Hundgodis

Naturligt är det bästa...

GIFTFRITT skydd mot fästingar!

- Räcker ett helt år
- Kan ges till digivande tikar och valpar
- Använd även till din katt
- Fungerar med ultraljud som är ohörbart för oss och för våra hundar och katter
- Tål vatten och stötar

Tickless Pet finns i välsorterade
zoofackhandelsbutiker.

Importör i Sverige, info@pl-sweden.se

Produkter till häst

Tel: 018-57 24 30/31/34
Fax: 018-57 24 32 info@n-vet.se
www.n-vet.se

N-vet
L Ä K E M E D E L

Sommar-
special!

Badsugen hund?

Här finns en, enligt produktbeskrivningen, superabsorberande handduk som hunden stoppas in i innan dragkedjan dras ihop. Mikrofiberna på insidan ska dra till sig vatten och smuts. Kan kanske vara något för semestern? Flikarna kan torka hundens huvud. Det finns flera olika varianter på hundhanddukar, i prisklasser från 79 kr och uppåt. Just det här märket heter Dog Gone Smart Zip N Dri. Finns att köpa på exempelvis djurmaxi.se

Skicka vykort med omtanke om djuren

Stannar du hemma i sommar men vill ändå skicka en sommarhälsning? Djurskyddet Sveriges fina vykortsbok med tio kort av vackra djur kan bli perfekt! Skänk en gåva på 200 kronor via djurskyddet.se och få den fina vykortsboken.

Segla säkert!

Om du ska ge dig ut till sjöss med din hund eller katt - se till att den seglar säkert. En flytväst kan vara en bra hjälp. Det finns väldigt många varianter, googla runt själv och jämför vad som passar ditt djur bäst. En viktig detalj som brukar påpekas är att det ska finnas bra stöd under magen ifall att du måste dra upp din hund eller katt ur vattnet. Var också noga med att flytvästen stämmer för just ditt djurs vikt. Västen på bilden är Lifeguard från Hurta, men det finns många andra varianter.

Kul med flytleksak

Flytande vattenleksaker är lika kul för hund, som husse och matte! Den här som kallas Canvas Dummy kostar strax över 40 kronor och kan kastas iväg med hjälp av snöret.

Foto: Mostphotos

Så här varmt kan det bli i bilen

Lämna aldrig ditt djur i bilen. En ljunnen sommardag ute blir snart en bastu därinne.

Tid	Utomhustemp.	Förhållande	Temp. i bil
8:30	14 °C	Skugga	19 °C
9:30	18 °C	Skugga	38 °C
10:30	20 °C	Blandat	47 °C
11:15	20 °C	Sol	58 °C
12:00	22 °C	Sol	62 °C
13:30	23 °C	Sol	85 °C

Källa: Länsstyrelsen

Vilket fästingmedel till hundar fungerar bäst?

Halsband. Sprayer. Tabletter. Metoderna för att förebygga fästingar är många. Tidningen Djurskyddet har frågat veterinär Torkel Falk vilka fästingmedel som fungerar bäst till hundar.

– Bravecto är det medel som fungerar bäst. Det har visat sig mycket effektivt och med få biverkningar. En annan fördel är dess långvariga effekt, du behandlar vid ett tillfälle med tugg-tablett som skyddar i 12 veckor. Ett vanligt misstag är att man glömmer bort att behandla sitt djur regelbundet, säger Torkel Falk på djurkliniken Din Veterinär i Helsingborg.

Han nämner även medlet Nexgard som pålitligt, men med kortare verkningstid.

Frontline är ett väl använt preparat med få biverkningar. Medlet appliceras på djurets hud och ska ha effekt i 3 – 5 veckor. Ett liknade medel är Exspot. Det finns också halsband som håller fästingarna borta i upp till 6 månader.

– Frontline har visat sig ha en lägre effekt mot fästingar. Halsband som Seresto och Scalibor fungerar bra, de vanligaste biverkningarna är hudirritation.

Ett helt annat halsband som sägs hålla fästingar borta är bärnstenshalsband. Till skillnad från tidigare nämnda metoder innehåller inte bärnsten något läkemedel. Men Torkel Falk är skeptisk till bärnstenshalsband.

– Det finns inte några studier eller evidens som visar att bärnstenshalsband fungerar.

Om ditt djur skulle få en fästing trots förebyggande behandling är det viktigt att du plockar bort fästingen så fort som möjligt med fästinglasso, fingrarna eller hur du föredrar. Alla fästingar bär inte på smittor men om den suttit i 12 timmar finns risk för fästingsjukdomar som anaplasma, eksem och borrelia. Torkel Falk är tveksam till vaccination mot Borrelia då det har en osäker effekt.

Vissa fästingmedel ska användas med försiktighet om man har katt, till exempel Exspot och Scaliborhalsband. Det har påträffats fall där katter har blivit förgiftade då de fått i sig för mycket av medlet genom att ha slickat på halsbandet eller behandlingsområdet.

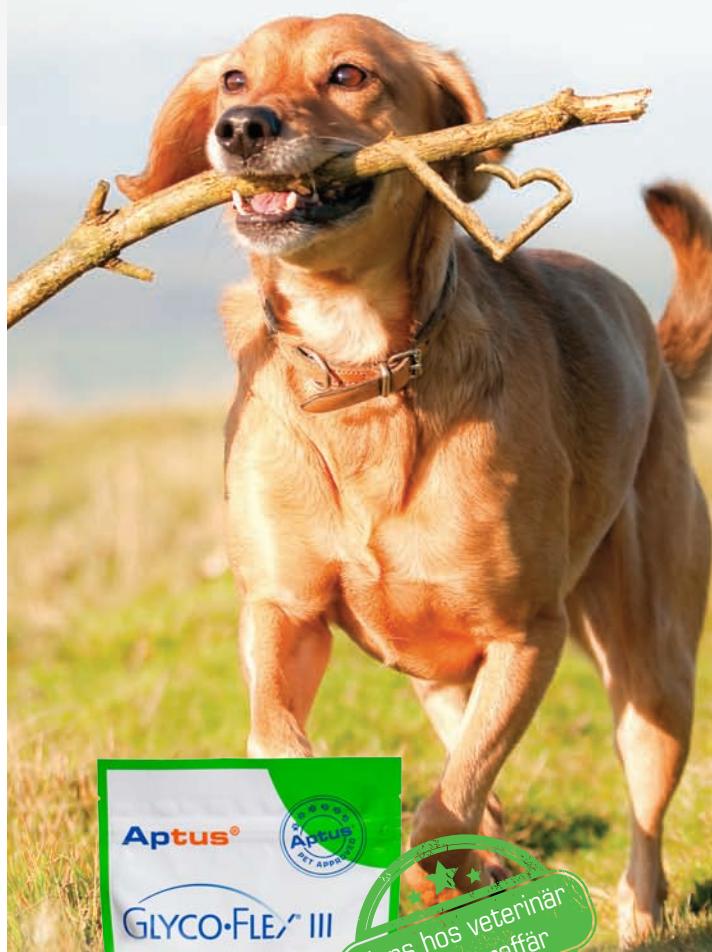
– Men så länge inte hunden och katten har närkontakt med varandra ska det inte vara några problem. ✕

Text Jeanette Polsäter Foto Mostphotos

Aptus®

GLYCO-FLEX® III

Ett liv i rörelse för hund och katt

Följ Aptus på sociala medier:

Orion Pharma Animal Health
Tel 08-623 64 40 • aptuspet.com

Djurparkerna i fokus för debatt

Sommaren närmar sig. Är en utflykt till djurparken ok? På insändarsidorna i denna tidning pågår en debatt. För och emot djurparkerna. Men vad är bäst för djuren? **Vi frågade Roger Pettersson, på World Animal Protection.**

Text Katarina Hörlin

Roger Pettersson är generalsekreterare på World Animal Protection Sverige. I en intervju i Tidningen Djurskyddet år 2013 sa han att dagens djurparker har en identitetskris: "De uttalar att de vill vara någon form av organ för bevarandearbete, och att det ska stå i centrum. Men jag har svårt att se att det är det som de marknadsför – istället marknadsförs många gånger enskilda djur. En sak som lockar är djurungar, och det är man också väldigt tydlig med i sin marknadsföring, man lyfter upp den delen." Han sa vidare: "Jag tror att man måste bestämma sig om varför djur-

parkerna ska existera – är tonvikten bevarandearbete? Eller har vi djurparker för att man ska roa människor och ge dem möjlighet att se vilda djur? Djurparkerna och Svenska Djurparkföreningen måste lösa den här identitetskrisen för att de ska få en hög trovärdighet."

Roger Pettersson, skulle du säga att den här identitetskrisen du berättade om i intervjun för tre år sedan nu är löst?

– Nej, det återstår mycket fortfarande. Parkerna måste bli bättre på att berätta om sitt bevarandearbete och även på att redovisa effekterna av det.

Bojkotta eller besöka djurparkerna – vad är bäst för djuren?

– Jag anser att den centrala frågan är att bevarandearbetet och effekterna av det måste synliggöras mer. Jag skulle gärna vilja se en årlig effektrapportering från varje djurpark. Varför inte också en årlig rapportering kring hur man har använt de pengar som man får in på sin verksamhet, hur mycket har gått till bevarandearbete,

"Jag anser att den centrala frågan är att bevarandearbetet och effekterna av det synliggörs mer."

till att underhålla besökarna och så vidare. Jag tror att Djurparksföreningen skulle vinna mycket på att arbeta fram en modell för sådan redovisning.

Nyligen kom nyheten att ZOO Antwerpen och Planckendael i Belgien antagit policyn att inga friska djur ska dödas. Är djurparkerna i Europa och Sverige på väg mot en bättre djurhållning?

– Debatten om man ska avliva friska djur eller ej har varit olika inom länderna i Europa under många år. Till exempel har debatten i Storbritannien handlat mycket om att man inte ska avliva friska djur och att man ska sätta in metoder för att djur inte ska försöka sig, när det inte är önskvärt utifrån ett bevarandeperspektiv. I Sverige har flera tongivande personer ansett att fortplantning är något naturligt, som man inte ska ta ifrån djuren. Det som jag tyckt varit lite märkligt i den svenska debatten är att samma personer inte alltid ansett att ungvårdnad också i så fall är något naturligt som man inte heller ska ta ifrån djuren. ✕

Foto: World animal protection.

Roger Pettersson, World Animal Protection.

**SCHÄFER SM
BOXER SM
OCH MÅNGA FLER
DJURVÄNLIGA EVENEMANG**

Välkommen till

tånga

VÄRGÅRDA EVENEMANGSCENTER
CAMPING & VANDRARHEM

Se världen i ett annat ljus
SOLARPLEXIUS

Solskyddsrutorna för din bil..

Solskydd i färdigskuren polycarbonat för din bil

Beställa / Kundtjänst: 013-87041

www.solarplexius.se

Besök oss på

- * Ingen film
- * Inget klister
- * Inga bubblor
- * Avtagbart
- * Motverkar värme
- * Enkel Montering

Montering

Pris Exempel
3-rutor

1245:-

Alla priser är inkl frakt

www.solarplexius.com

Kundtjänst 013-87041

1 RESA UTMOLANDS

Vill du uppleva Gardasjön med din ara? Åka till kanarieöarna med kanariefågeln? Det går. Generellt sett är det enklare att resa inom EU och ska du resa utanför EU, till exempel till Norge, med din fågel kontakta alltid Jordsbruksverket för information om vad du måste ordna. Den som reser utanför EU behöver söka import- och reexporttillstånd.

2 I BILEN

Åker du bil med din fågel, kan tonade rutor ge bra skugga. Har du AC tänk på att inte ställa burens mitt i draget. Täck gärna över med ett ljust lakan. Många som reser med sin fågel har klimatanläggning i bilen för att reglera temperaturen. Lämna aldrig fågeln i en stängd bil då det är sol, det blir snabbt en bastu!

SEMESTRA MED FÅGEL

Underbara undulater, praktfulla nymfparakiter, fina zebrafinkar – fler än 40 000 hushåll i Sverige lever med fåglar. **För den som är beredd att lägga ner lite tid på planering går det fint att ta med fågeln på semestern.** Här är några tips på vägen.

Text Katarina Hörlin **Foto** Youschi.se (alla runda bilder) och Mostphotos

Källor Källa: Riksförbundet Svensk Fågelhobby, Svensk tamfåglaförening och www.youschi.se

6 HOTELL/VANDRARHEM

Välj vandrarhem där gästerna får ta med djur eller boka ett djurrum på hotell. Bor du i ett djurrum kan vandrarhemmet och hotellet ta ut en extra avgift för städning. Kom ihåg att visa hänsyn till rumsgrannarna och se till att fåglarna är tysta. Ett sätt att varva ner är att ge dem lite godis medan du själv tar det lugnt på rummet. Olika leksaker kan också hålla dem sysselsatta..

7 PÅ BESÖKET

Fågelsäkra hemmet du besöker. Fågeln kan "smaka" på böcker i bokhyllan, fjärrkontroller, dukar, gardiner, stolar och krypa in i skåp. Varna dina bekanta så att de hinner täcka över sina mest värdefulla dyrgripar! Se till att det inte finns öppna akvarium, askkoppar, giftiga växter, takfläktar eller varma vedspisar. Använd inte doftspray, hårspray, insektsspray eller levande ljus. Håll andra husdjur borta från rummet där fåglarna är.

3 RESEBUR

Många som reser med sina fåglar använder olika sorters reseburar som är mindre och behändigare att ha med under en kortare resa. En del använder kattburar i bilen och har med hopvikbara burar som monteras ihop då de kommer fram.

4 PÅ TÅGRESAN

Det går ofta bra att ta med sig buren på tåget. Se till att boka djurvagn. Ta med något att lägga över buren så att fågeln kan få lugn ro, och glöm inte att ta med dricksvatten.

5 FÄRDKOST FÖR FÖR FINSMAKARE

Pellets och vatten ska alltid finnas i buren. Är det en längre resa kan även frukt och grönsaker vara bra!

8 SLÄPP FÅGLARNA LOSS!

Varma sommarkvarnar är det fint att kunna öppna fönstret. Spänn upp ett myggnät i dina fönsterkarmar så att fönstret täcks, då kan du ha öppet utan att din fågel flyger ut. Vissa sätter också upp helsvetsat nät på insidan. Många papegojor behöver vara i direkt sol för att producera D-vitamin vilket är nödvändigt för att de ska tillgodogöra sig kalk. Sol och frisk luft är bra för din fågel.

										→		VILL ILLA- SINNAD	SAMLAS PÅ PLAN HAR MÅNGA SPETSAR	↘	SES FAN- TOMEN PÅ DIALEKT	↘	KAN GÄLLA LIVET
	RESER OFTA HEM				7												
	HAM- STRAR														2		
	PRECIS I BÖRJAN									STELNAR TILL							
	BÅR BÅR									BLÅSNING							
	↳					TID FÖR BRITT PIGGAR UPP I TE										HAR BLAD OCH SKAFT	
	VILL IN																
	SKINA UPP							FÖRSEDD MED AVTRYCK	SLÄR PÅ LAG NIVÅ DISKRET ANKROP								
	RÖROM I RÖKAN											SIST AV ALLT					
	MUSIK- KANAL											ANGREPS MED KULOR					
© Kryss & Quiz AB	STÅ- PLATS	↓	MISSÖDE SATT BAKOM MAN	ÖGON- TJÄNARE TIDIG URTID	↓	KÖR ÅKARE	↓	ORÖRD	HAR OFTA TANDKRÄM VÄDER- STRECK			5					
ÖPPNAS VID REGN								FRÄMJAR TURISM VAR ÄGARE				STOPPA I SIG SÖTT SVART				ANVÄNDS PÅ VINTERN	
PÅ HUGGET						6		STACK KLAPP- VÄNLIG			9			BACKE BLEV SKILDA ÅT			
UTROT- TINGS- HOTAD										OLJE- KÄLLA				KORTA DAGAR FOSTRÄ		↘	
INGÅR I PRISET			SKYDDADE ÄR KLART SOM KORV- SPAD					1			OMBUD	↳					
BÖNA																	
↳		LIGGER FLITIG LANDS- DEL		ÄR VÅRT MEST		PÅTÄR UTSTRÄL- NING					↘	SÄLL- SYNTA TVÅ LIKA			NATTLIG FANTASI	SÄTTA SIN PRÄGEL	
STRYKA UT							FLYTTA FLYTANDE	BLIR ÄLDRE	PÅ HAL IS GLAS- BRUK								
ÄRV'S FÄRG PÅ						RIKTIGT RIKTIGT DALIGT FATTA						8		PUB- SPEL KUSTAR- TILLERI		3	
		DE SLUKAS LEVANDE		4													
↳												IN- TRÄFFA			FULL FART		
GÄR INTE OPASSANDE GILLAR LIKARTAT					BATTERI			KÖR- BANA					PÅ- VERKAR LUFT- INTAG				

TÄVLA OCH VINN PRISER FRÅN VIVARA!

Vi lottar ut fem "mespaket" från Vivara som innehåller en fågelholk för mesar, jordnötsautomat, jordnötter och en energikaka med frön. Perfekt för att skämma bort mesarna.

GÖR SÅ HÄR:

Kryssets numrerade rutor (i nummerordning) bildar ett lösenord. SMS:a lösenordet till **72672**.

Skriv: **kryss** (mellanslag) **djur** (mellanslag) **lösenordet** samt ditt namn, fullständig adress.
(SMS-kostnad: 7 kronor.)

OBS! För att SMS-tävla behöver ditt mobilnummer registreras hos WyWallet. Det kostar inget, och du gör det bara en gång. SMS:a WW till 71798. För frågor, ring deras kundtjänst: 0771-22 50 50.

Senast **12 augusti** måste vi ha ditt svar. Lösning och vinnare presenteras i nästa nummer.

5
VINNARE!

GRATTIS!

Förra numrets vinnare:

Birgit Uhlin, Ulla Munther, Lennart Östman, Gunilla Lundh, och Ingegerd Åhlstedt.

Rätt lösning till Djurkrysset i nummer 1, 2016:

DIN VETERINÄR
smådjurskliniken

VÄLKOMMEN!

Medicinska utredningar • Operationsavdelning
Röntgen • CT-röntgen • Ultraljud • Cardiologi
Ögonspeglar • Kattmottagning • ID-märkning
Kostrådgivning • AI-kompetens

042-20 20 00 • www.dinvet.nu
Ekvändan 2, Helsingborg

KATT! KATT!

Onödigt och outhärligt för kattälskaren

Mängder av fina kattsaker i vår webbutik.
När du handlar skriv **Djurskyddet** i meddelandefältet så får du två paket kattnäsdukar på köpet.

Brickor, glasunderlägg m.m.
designade av Lisa Larson

**Webbutiken
öppen dygnet runt**
www.kattkatt.se/shop
Butik Grävelsta 16, Vallentuna,
08-510 23 513

Hemlösa katter söker nya goda hem
Se bilder på vår hemsida www.kattpensionat.com

**SOLGLÄNTANS
KATTPENSIONAT**

Specialinriktning
exotiska djur

Hund
Katt
Kanin
Gnagare
Fågel
Reptil
Iller

**EVIDENSIA
DJURKLINIKEN
ROSLAGSTULL**
Valhallavägen 12a
114 22 STOCKHOLM

08-612 57 60

Kirurgi
Medicin
Röntgen
Ultraljud

Poliklinik
Kostrådgivning
Tandvård
Laboratorium

www.djurklinikenroslagstull.se

MÅSTE JAG DRA UT HÅRET UR ÖRONEN?

När vi köpte vår dvärgpudel sa uppfödaren att det var väldigt viktigt att vi höll örongångarna fria från hår. När hunden var valp var det inga problem att dra loss det, men ju äldre han blir desto mer motvillig är han. Nu rusar han iväg bara han ser pincetten och det sista vi ser är svansen som sticker ut när han gömmer sig under soffan. Är det nödvändigt att dra ut håret? Instinktivt tror jag ju det, för de gånger jag fått hjälp att hålla honom ser jag att håren vi får ut har en slags vitkladdig beläggning nederst, så det verkar logiskt att håret ger en fuktig miljö, som kan bli en grogrund för bakterier och inflammationer. Fast för någon månad sen sa en av våra äldre grannar att när hon hade pudel på 1970-talet var det aldrig tal om att dra ut några hår ur öronen, och hennes hund fick aldrig problem. Vad ska jag göra?

Förvirrad hundägare

SVAR Det är väldigt varierande om man behöver plocka öronhår eller inte, helt enkelt beroende på om hunden har problem med det eller ej. De allra flesta hundar har inte uttalad hårväxt i örongången, men en del har det, som vissa pudlar och bichon frise till exempel. I en del fall får hundarna lättare öroninflammation på grund av riklig förekomst av hår och man kan behöva rycka/plocka öronen regelbundet, medan andra hundar inte får problem, så det får bedömas från fall till fall. De flesta erfarna trimmare brukar kunna avgöra det, och hjälpa till, men har man påtagliga problem ska man självklart söka veterinär hjälp.

Öroninflammation på hund är ofta en ganska multifaktoriell sjukdom, det vill säga det finns ofta flera bidragande orsaker. Vid kronisk öroninflammation är det väldigt ofta ett bakomliggande allergiskt bekymmer, så det kan ofta vara svårt att bara skylla på förekomst av hår som enda orsak. Det kan också vara bakgrunden till att många hundar inte får problem, även om de har hår i örongången. Så vid mer kroniska problem ska man definitivt söka veterinär för utredning av problemet. ✕

VARFÖR VÄNDER MARSVINEN PÅ MATSKÅLEN?

Våra två marsvin gör något konstigt! Varje gång de fått mat vänder de upp och ner på matskålen innan de börjar äta. All pellets hamnar under skålen. De kommer inte åt den förrän någon människa lyfter bort skålen. Varför gör de så?

Undrar Isac

SVAR Att marsvinen vänder uppochnar på matskålen beror sannolikt på matskålens konstruktion, snarare än att de skulle ha något avvikande beteende. Marsvin har låg tyngdpunkt och korta ben och det blir därför naturligt för dem att sätta fötterna på kanten för att komma åt maten i skålen. Skaffa en tung och stadig matskål med låga kanter, där bottenytan är störst. ✕

Foto: Lizzan Wiberg

Torkel Falk
Veterinär och ordförande i
Djurskyddet Helsingborg

Ingrid Redbo
Docent i etologi

Thorsells Reklam

Dekor av bil & släp Skyltar Flaggor Dekaler Visitkort m.m.

VAR RÄDD OM ERA DJUR!

shop.thorsellsreklam.se/category/djur-barn

E-post: kontakt@thorsellsreklam.se Tel: 0500 - 41 07 07

PeeWee™

Den svenska kattlådan med dubbla bottnar

Det Svenska miljövänliga alternativet
Tillverkat i Dalarna av biprodukter
från Svensk träindustri

**EcoDome
EcoGranda**
För dom större katterna

**EcoHus
EcoMinor**

PeeWee Sweden • www.peewee.se

- Webshop och butik
- När din hund behöver hjälp
- Noga utvalda kvalitetsprodukter – giftfria
- Personlig rådgivning via telefon
- Leverans inom 24 timmar

Välkommen till oss!
Ann, Heidi, Annika och Anette

Tös Hundapotek, Wedav 2C, Södertälje
Tel: 08-522 932 90

www.toshundapotek.se

ALU-FLEX HUNDBUR HELT I ALUMINIUM!

VARFÖR INTE DEN BÄSTA?

Smide & Montage AB

Tel: 0120-41030
www.alu-flex.se | info@alu-flex.se

Trött? Ett år äldre?... Eller stel?

Flexadin®

För sunda och flexibla leder
idag och imorgon

Du köper Flexadin Advanced hos din veterinär.

TOA LÄTT®

Strö för katt och smådjur

SVENSKTILLVERKAT
av pappersmassa

UNIKT OCH
MILJÖVÄNLIGT!

Gilla oss på
Facebook!

www.sorption.se

Sorption AB, Bultv. 1, 813 21 Hofors, Tel: 0290-230 70, info@sorption.se

På hennes konstutställningar är hundar välkomna. Läs **Katarina Wolfs** krönika där hon berättar om hur hon också lånar inspiration, lekfullhet och tröst av sina katter.

Katterna lyfter Katarinas kreativitet

Jag är född den 16:e januari 1964 på Karolinska sjukhuset i Solna. Har sedan 2008 arbetat med skräp i konstform. Självlärd plockar jag upp det som är kastat, samlar ihop det som gått sönder och sammanfogar det till något nytt. Ibland slår jag sönder glas eller kakel och pusslar med skärvorna. Människor kommer till mig med allt från torra granbarr till harpsträngar. Dekonstruktion och rekonstruktion är min melodi. Det trasiga blir helt och nytt: Återfödelse och upprättelse!

På mina utställningar är hundar alltid välkomna. Jag vill ha dem där för att de är så entusiastiska och opretentiösa i sitt förhållningssätt till verken. De förstår att Konsten handlar om glädje, samhörighet – och om att få sig lite godis. Men tre katter är de viktigaste djuren i mitt liv (ja, förutom tarmbakterierna förstås som i allt fler studier visar sig vara oerhört betydelsefulla).

Katarina Wolf
Präst och konstnär.

Med tre helt olika temperament och begåvningsprofiler, hjälper katterna mig utöva mina yrken som präst och konstnär.

Misha (13 år, fader Devon rex, moder Brittisk korthår) arbetar som Konstnärlig Ledare och Mamma. I djup meditation håller hon till i utkanten av ateljén. Likt en skicklig servitris är hon knappt märkbar men helt närvarande. Hennes ande är väldig och varm och ligger som en skyddande päls runt den kreativa processen. När jag misströstar, tröstar hon mig som en mor tröstar sitt barn. Denna vederkvickelse kan komma i form av ett oändligt ömsint ögonkast ur djupet av hennes lindblomsgrön-maskrosgul-spräckliga ögon.

Mysko (11 år, fader okänd, moder bosatt hos helnykterister på en gård utanför Vingåker) har isblå ögon som slår lite i sidled, s.k. nystagmus. Kanske har hon någon gammal hjärnskada? Jag tror att hon ser dåligt också. Och hör illa. Och hon kan inte jaga, kommer aldrig hem med något byte. Men hon tycker om att då och då springa efter små röda juldekorationer som jag slänger längs golvet så att dammrättorna rullar in under den sönderklösta soffan.

Myskos själ är inte alls moderlig som Mishas. Den är en sårbar clown, barnslig och lite desorienterad. Hon är i sin ständiga förvåning och förvirring en varelse som

alltid gör allting nytt. Hon är alltid nyfödd till sinnet och skänker en lekfull lyster åt sin omgivning. Hon är anställd som hovnarr. Det är ett mycket viktigt arbete – som hon inte ens vet att hon har. Jag älskar henne djupt.

Sist men inte minst Musan (2 år, fader okänd, moder Maine Coon) fick livet i en stuga söder om Stockholm av en mamma som inte orkade dia sin kull. Kattmor reste sig upp och vandrade ut i skogen. Så Musan är uppfödd på flaska. Detta har gjort henne stark och känslig. Hennes anställning hos mig är som andlig vägledare och inspiratör. Hon är ofta delaktig när jag skriver predikan, dop- och griftetal. Hon vet hur livet kan vara. Hon vet hur man överlever - trots motvind och moderslöshet. Hon är silvergrå, silkesmjuk och blixtsnabb. Hundar hon möter ute på gården, går hon gärna fram till för att prata om livet. Hundarna brukar tveka. Men hon har en god vän i terriern Ture vars matte råkat ut för en hjärnblödning. Musan, Misha och Mysko! Med detta öppna brev vill jag tacka er och önska att ni aldrig säger upp er från era viktiga tillsvidareanställningar. ✕

"Med tre helt olika temperament och begåvningsprofiler, hjälper katterna mig utöva mina yrken som präst och konstnär."

Medlemsförmån i samarbete med Familjens jurist

Testamente för endast 2 995 kr

Djurskyddet kan tillsammans med Familjens jurist erbjuda dig ett komplett testamente för endast 2 995 kr. Erbjudandet gäller under förutsättningen att du är medlem i Djurskyddet Sverige eller att en testamentsgåva till Djurskyddet ingår. Bokningen görs bäst via Djurskyddets hemsida, www.djurskyddet.se. Har du inte möjlighet att boka via internet kan du även kontakta Familjens jurist via telefon för att boka tid. Uppge koden "Djurskyddet" när du bokar.

I erbjudandet ingår en timmes konsultation med en jurist. Konsultationen görs via telefon och testamentet skickas via e-post. Bevitning av testamentet ingår inte. Erbjudandet är unikt för Djurskyddet Sverige och kan inte kombineras med andra rabatter från Familjens jurist.

Introduktionserbjudande!

Under maj och juni kan du boka rådgivning till introduktionserbjudandet 2 495 kr istället för 2 995 kr.

Att förvara sin vilja!

När ett testamente väl är skrivet är det en värdefull handling för både dig och dina nära. Försvinner det blir fördelningen helt annan än du tänkt dig. Familjens jurist erbjuder därför en trygg förvaring av testamentet och garanterar att det kommer fram när det behövs för endast 1 500 kr.

Familjens jurist är Sveriges största privatjuridiska byrå och har en stor erfarenhet av att skriva testamente.

Läs mer på familjensjurist.se

Kontakta vår medlemsservice

Har du frågor om ditt medlemskap, vill beställa informationsmaterial eller meddela att du har ny adress?

Välkommen att kontakta Djurskyddet Sveriges medlemsservice på **08-673 35 11**. Telefontiderna är mån-tors 9-15, fre 9-14.

Du kan också mejla till **info@djurskyddet.se** eller faxa till **08-673 36 66**.

Bella Öberg
Ansvarig,
Medlemsservice

Brev skickas till
Djurskyddet Sverige
Hammarby Fabriksväg 25
120 30 Stockholm

Stöd oss med ett swish!

Nu är det enkelt att bidra till vår verksamhet. Swisha en gåva till oss! Alla gåvor, stora som små, är viktiga.

Vårt Swish-nummer: 9001066

Djurskyddet Sverige är godkända som 90-kontoinnehavare av Svensk Insamlingskontroll. Ett så kallat 90-konto är ett insamlingskonto som har utfärdats av Svensk Insamlingskontroll som sedan kontrollerar hela organisationens verksamhet och ekonomi för att du som givare ska känna trygghet att din gåva används rätt. Vårt 90-konto: 90 01 06-6

Klipp av talongen här, lägg i kuvert och skicka kostnadsfritt till vår svarspostadress.

Fyll i talongen och posta den till Djurskyddet Sverige!

Ja, jag vill veta mer om hur jag kan stödja Djurskyddet Sverige. Skicka mig information om:

☐ Bli Djurvän (100 kr/mån)

☐ Ge en gåva

☐ Minnesgåva

☐ Högtidsgåva

☐ Ge bort medlemskap

☐ Testamentering

☐ Jag är redan medlem men har ny adress.
(Fyll i både din nya och gamla adress, samt medlemsnummer)

☐ Jag är redan medlem men lämnar gärna mitt telefonnummer och/eller e-post så att ni kan nå mig på flera sätt.
(Glöm inte fylla i ditt namn och medlemsnummer)

Det går också bra att mejla info@djurskyddet.se för att meddela din nya adress.

Namn och min nya adress:

För- och efternamn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Personnummer (ÅÅMMDD): _____

Vid adressändring; det här var min gamla adress:

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Medlemsnummer: _____

Skicka talongen till: Djurskyddet Sverige, Svarspost, Kundnr 20425761, 120 20 Stockholm

Djurskyddet Sverige där du bor!

Djurskyddet Sverige är ett riksförbund med 54 lokalföreningar över hela landet.

BLEKINGE LÄN

Djurskyddet Karlshamn

Telefon: 0735-08 71 07
djurskyddet@karlshamn.se

Djurskyddet Ronneby

djurskyddet.ronneby@hotmail.com

DALARNAS LÄN

Djurskyddet Dalarna (Rättvik)

Telefon: 0736-73 77 00
dalarna@djurskyddet.se

GÄVLEBORGS LÄN

Djurskyddet Bill & Bull Söderhamn

Telefon: 0764-10 01 01
info@djurskyddetbillochbull.se

Djurskyddet Bollnäs-Ovanåker

Telefon: 0703-02 80 06
djurskydd_bollnas@hotmail.com

Djurskyddet Norra Hälsingland (Bjuråker)

Telefon: 0702-12 94 14
mallan.dragsved@hotmail.com

Djurskyddet Skygga Katten Enånger

Telefon: 0709-21 95 00
l.trempenau@telia.com

HALLANDS LÄN

Djurskyddet Norra Halland (Kungsbacka)

Telefon: 0708-77 64 70
info@djurskyddetnorrahalland.se

Djurskyddet Kattfotens Katthem i Halmstad

Telefon: 0701-55 80 08
kattfoten@kattfoten.se

Djurskyddet Varberg

Telefon: 0345-341 50
djurskyddetvarberg@hotmail.se

Halmstadortens Djurskyddsförening

Telefon: 0346-530 68
tomas.erge@telia.com

JÄMTLANDS LÄN

Djurskyddet Jämtlands Län (Östersund)

Telefon: 0706-39 37 55
annica.moreskog@telia.com

JÖNKÖPINGS LÄN

Djurskyddet Eksjö

Telefon: 0702-52 82 88
cats@djurskyddet-eksjo.se

KALMAR LÄN

Djurskyddet Kalmar

Telefon: 0480-219 74
kalmar@djurskyddet.se

Djurskyddet Oskarshamn

Telefon: 0491-188 15
oskarshamn@djurskyddet.se

Djurskyddet Västervik

Telefon: 0490-305 18
djurskyddetvastervik@gmail.com

KRONOBERGS LÄN

Djurskyddet Kronoberg (Växjö)

Telefon: 0470-203 41
info@djurskyddetkronoberg.se

NORRBOTTENS LÄN

Djurskyddet Norrbotten (Luleå)

Telefon: 0730-32 21 82
jenny.lindback@hotmail.com

SKÅNE LÄN

Djurskyddet Helsingborg

Telefon: 0705-47 00 68
helsingborg@djurskyddet.se

Djurskyddet Kullabygden (Höganäs)

Telefon: 0702-46 80 42
kullabygden@djurskyddet.se

Djurskyddet Landskrona

Telefon: 0738-04 96 44
djurskyddetlandskrona@hotmail.com

Djurskyddet Nordostskåne

Telefon: 0708-11 28 16
nordostskane@djurskyddet.se

Djurskyddet Ängelholm-Bjäre

Telefon: 0761-40 49 00
angelholm-bjare@djurskyddet.se

STOCKHOLMS LÄN

Djurskyddet DOSO

Telefon: 08-765 66 23

Djurvännernas förening i Stockholm

Telefon: 08-755 68 46
ordf@djurvannernastockholm.se

Djurskyddet Kattvärdet Haninge

Telefon: 08-776 16 80
info@kattvardet.nu

SÖDERMANLANDS LÄN

Djurskyddet Eskilstuna

Telefon: 0704-67 03 36
ordforande@djurskyddet-eskilstuna.se

Djurskyddet Mariefred

Telefon: 0707-77 19 54
susanne.queckfeldt@gmail.com

Djurskyddet Nyköping

Telefon: 0155-21 76 32
katthemmet@finntorpskatthem.se

Djurskyddet Strängnäs

Telefon: 0708-80 54 42
strangnas@djurskyddet.se

VÄRMLANDS LÄN

Djurskyddet Filipstad

Telefon: 0725-49 38 69
filipstad@djurskyddet.se

Djurskyddet Karlstad

Telefon: 054-53 47 06
kontakt@djurskyddetkarlstad.se

Djurskyddet Kristinehamn

Telefon: 0762-97 93 75 / 0762-97 95 37
info@djurskyddetkristinehamn.se

Djurskyddet Säffle-Åmål

saffle-amal@djurskyddet.se

Djurskyddet Sunne

Telefon: 0725-30 73 77
sunne@djurskyddet.se

Djurskyddet Westra Wermland (Arvika)

Telefon: 0722-33 38 10, 0722-33 38 20
westrawermland@djurskyddet.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

Djurskyddet Skellefteå

Telefon: 0702-70 03 92
djurskyddetskelleftea@gmail.com

Djurskyddet Västerbotten (Umeå)

Telefon: 090-14 21 11
info@djurskyddetvasterbotten.se

Djurskyddet Åsele Katthem Kurrlyan

Telefon: 0941-109 87
aselekurrlyan@hotmail.com

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Djurskyddet Härnösand

Telefon: 0611-128 17
m_elmroth@hotmail.com

Djurskyddet Katthjälpen Sundsvall

Telefon: 0707-32 02 40
info@katthjalpen.com

Djurskyddet Sundsvall

Telefon: 060-56 78 50
djurskydds@hotmail.com

Djurskyddet Ådalen (Sollefteå)

Telefon: 0620-242 67 / 073-063 23 45
djurskyddetadalen@hotmail.com

Djurskyddet Örnsköldsvik

Telefon: 0660-25 02 77
oviks_djurskydd@hotmail.com

VÄSTMANLANDS LÄN

Djurskyddet Köping Kattvännerna

Telefon: 0221-289 12
koping@djurskyddet.se

Djurskyddet Västerås Huskatten

Telefon: 021-18 95 98
info@huskatten.com

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Djurskyddet Bohuslän

Telefon: 0761-17 77 81
info@djurskyddetbohuslan.se

Djurskyddet Skaraborg (Töreboda)

Telefon: 0739-24 26 72
skaraborg@djurskyddet.se

Djurskyddet Skövde katthem

Telefon: 0737-03 70 31
skovdekatthem@hotmail.com

Djurskyddet Uddevalla

Telefon: 0522-51 17 08

ÖREBRO LÄN

Djurskyddet Örebro

Telefon: 070-623 83 38
gorang15@telia.com

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Djurskyddet Fiahemmet i Norrköping

Telefon: 011-31 14 99
fiahemmet@hotmail.com

Djurskyddet Mjölby

Telefon: 0142-36 11 02
djurskyddetmjolby@gmail.com

Djurskyddet Linköping

Telefon: 013-501 65
djurskydd@linkopingsdjurskydd.se

Linda Maria Vonstad
Förbundsordförande
lindamaria.vonstad@djurskyddet.se

SISTA ORDET

Dags att säga ifrån

■ **Djur och djurskyddsfrågor** lockar alltid fram en mängd åsikter och jag håller mig vanligtvis borta från det allmänna tyckandet. Men när andra stora ideella organisationer och professionella journalister publicerar rena felaktigheter om vår verksamhet kändes det viktigt att säga ifrån.

Alla är välkomna att ha en åsikt och det är bra att det förs en debatt om djurskyddsfrågor. Men att misstänkliggöra våra syften och påstå att vi använder olagliga metoder är att gå över gränsen. Djurskyddets verksamhet är att verka för djurens bästa med lagliga metoder och jag är stolt över det arbete vi utför.

När vår verksamhet på oskäliga grunder misstänkliggörs i media på det sätt som skett under våren vill jag klargöra vissa grundläggande fakta:

Vår verksamhet är transparent. Vår ideologi och policy finns fritt tillgängliga på webben, dessa har vår stämma fattat beslut om och dessförinnan har de såklart remisshanterats och prövats inom organisationen. Vår verksamhet baserar sig på vår vision: Ett samhälle där människor visar respekt och medkänsla för alla djur. Det är rimligen en vision som många människor kan hålla med om utan att för den skull vara fundamentallister. Det framgår av våra stadgar att vi enbart arbetar med lagliga metoder.

Våra medlemmar står upp för djurens välfärd på ett sätt som gör mig som ordförande stolt. De gör det helt på ideell basis. Varje dag gör de skillnad för enskilda djur. Vi har även förmånen att vara remissinstans till flera myndigheter, där det fattas avgörande beslut för djurs välfärd.

Debatten om djurskyddsfrågorna är angelägen. Den blir mer konstruktiv om den sker på sakliga grunder. Alla som vill bilda sig en egen uppfattning om var vi står i de aktuella frågorna kan ta del av informationen på vår webbplats. x

Det här är Djurskyddet Sverige

■ **Djurskyddet Sverige** är med sina nästan 11 000 medlemmar och 54 anslutna lokalföreningar en av Sveriges största djurskyddsorganisationer. Vi har arbetat i över 100 år för att hjälpa djuren.

■ **Vår vision** är ett samhälle där människor visar respekt och medkänsla för alla djur. Alla djur ska ha rätt att utföra sina naturliga beteenden och skyddas från lidande. När djur avlivs eller slaktas ska det ske på ett smärtfritt sätt.

■ **Vi opinionsbildar och** påverkar politiker för att förbättra djurskyddslagstiftningen. Vi finns representerade i olika arbetsgrupper och kommittéer samt är remissinstans åt departement och myndigheter.

■ **Våra lokala föreningar** arbetar bland annat med att ta hand om djur som har blivit hemlösa och vanvårdade.

■ **Internationellt arbetar vi** genom Nordiska Djurskyddsrådet, Eurogroup for Animals och World Animal Protection.

■ **Vårt arbete finansieras** av medlemsavgifter, arv och gåvor. Organisationen har 90-konto, verksamheten kontrolleras därmed av Svensk Insamlingskontroll. Läs mer på djurskyddet.se.

PLUSGIRO: 90 01 06-6

BANKGIRO: 900-1066

GENERALSEKRETERARE
Åsa Hagelstedt

MEDLEMSSERVICE
Bella Öberg

ORGANISATIONSEKRETERARE & WEBBADMINISTRATÖR
Majk Michaelsdotter

SAKKUNNIG
Emma Brunberg

INFORMATÖR & INSAMLINGSANSVARIG
Sara Frick

EKONOMI
Irmeli Tarma

REDE
Helena Risinger

PRAKTIKANTER
Jeanette Polsäter
Martine Everett

FÖRBUNDSORDFÖRANDE
Linda Maria Vonstad

STYRELSELEDAMÖTER
Carl Dickfelt, Göran Gustavsson, Karina Burlin, Owe Sandström, Sven Stenson, Terese Åkerstedt, Veronica Ekström.

NÄSTA NUMMER KOMMER 23 SEPTEMBER

TEMA

Kontrollprogram - så funkar det

LÄS FLER NYHETER PÅ TIDNINGEN.DJURSKYDDET.SE

Foto: Nutmeg66

Olyckor handlar inte bara om svarta katter.

Elvira

30%

rabatt
första året!

Agria Veterinärvård ger din katt trygghet livet ut: ersättningsbeloppen minskar inte när katten blir äldre. Försäkrar du din katt innan den blir fyra månader får du det mest omfattande skyddet till 30% rabatt första året.

Ring 0775-88 88 88 eller gå in på agria.se

Agria Djurförsäkring är länsförsäkringsgruppens specialistbolag för djur- och grödaförsäkring.

Agria
Djurförsäkring

Sveriges största katt- och hundägarregister

Svenska Kennelklubbens ägarregister – DjurID.se – rymmer uppgifter om över en miljon katter och hundar och deras ägare.

Att id-märka sin katt eller hund och registrera sig som ägare kan göra stor skillnad om din kompis skulle springa bort. Den som hittar din katt eller hund kan då lätt få tag på dina kontaktuppgifter och se till att ni snart får återse varandra. Du kan själv välja om dina uppgifter ska vara synliga för alla som söker via vår webbplats, eller enbart lämnas ut via kontakt med oss eller polisen.

Om du hittar en katt eller hund med id-märkning kan du själv söka efter ägarens kontaktuppgifter på webbplatsen eller ringa

oss och få hjälp dygnet runt, alla dagar. Har ägaren inte medgett att kontaktuppgifterna visas på internet kontaktar du oss eller polisen så hjälper vi dig.

Efterlysningar på Facebook

På våra Facebooksidor kan du lägga upp en bild och skriva några rader för att göra en efterlysning. Du kan också berätta om en upphittad katt eller hund och efterlysa ägaren.

Efterlys med bild på Facebook
www.facebook.com/djuridhundar
www.facebook.com/djuridkatter